Η Πεντάμορφη του Κήπου

(ΠΕΡΣΙΑ)

Μια φορά σε μια μακρινή χώρα ζούσε ένας βασιλιάς που είχε ένα μονάκριβο γιο που όλη την ημέρα καθόταν θλιμμένος στο δωμάτιό του και ούτε φίλους είχε ούτε ήθελε να πανιρευτεί.

Μια μέρα μια παράξενη γριά πήγε στο παλάτι και ρώτησε τον πρίγκιπα:

«Πρίγκιπά μου,γιατί δε θέλεις να παντρευτείς;»

«Γερόντισσα, είπε ο πρίγκιπας, δε θέλω να πανιρευτώ γιατί όλες οι κοπέλες που ξέρω είναι περήφανες, και το μόνο που θέλουν είναι να παρασιάνουν τις σπουδαίες».

«Τότε, πρίγκιπά μου, είπε η γερόντισσα, θα σε στείλω να

βρεις μια κοπέλα που ζει μακριά από τους ανθρώπους και ούτε νοιάζεται για τη γνώμη τους και είναι όμορφη σαν το φεγγάρι».

«Πες μου,γερόντισσα,πού θα τη βρω;»

«Πέρα στο βορρά σε μια μακρινή χώρα, ψηλά σε ένα βουνό υπάρχει ένας μεγάλος Κήπος γεμάτος με όλα τα δέντρα του κόσμου. Έχει και μια τεράστια πορτοκαλιά με τρία μεγάλα πορτοκάλια. Μόλις κόψεις και φας και το τρίτο πορτοκάλι θα παρουσιαστεί μπροστά σου η κοπέλα που ζητάς».

Ο πρίγκιπας ξεκίνησε και μετά από μεγάλο ταξίδι έφτασε στον Κήπο που του είχε πει η γερόντισσα. Βρήκε αμέσως την πορτοκαλιά και μόλις έφαγε και το τελευταίο πορτοκάλι από τις φλούδες του πετάχτηκε μια πανέμορφη κοπέλα ολόγυμνη.

Ο πρίγκιπας την τύλιξε με την μπέρτα του, την ανέβασε στο άλογό του και ξεκίνησε για το παλάτι του.

Όταν κόντευαν να φτάσουν στο παλάτι σταμάτησε σε μια πηγή και είπε στην κοπέλα:

«Περίμενε με εδώ να σου φέρω ρούχα από το παλάτι και να σε παρουσιάσω σαν γυναίκα μου».

«Πρίγκιπά μου, του είπε η κοπέλα, δεν με νοιάζουν τα όμορφα ρούχα ούτε τα στολίδια, μόνο η αγάπη σου είναι πολύτιμη για μένα».

«Εγώ όμως θέλω να σε κάνω αληθινή Βασίλισσα της καρδιάς μου. Περίμενέ με, αγαπημένη μου, και θα γυρίσω αμέσως», είπε ο πρίγκιπας και έφυγε για το παλάτι.

Μόλις έφτασε στο παλάτι ο πρίγκιπας έτρεξε αμέσως στους γονείς του, το Βασιλιά και τη Βασίλισσα και τους είπε τι είχε συμβεί.

Αλλά ένας Σύμβουλος του Βασιλιά που είχε μια κόρη και ήθελε να την παντρέψει με τον πρίγκιπα αφού κρυφάκουσε τα νέα, έτρεξε πρώτος στην πηγή, βρήκε την κοπέλα και τη σκότωσε με το μαχαίρι του.

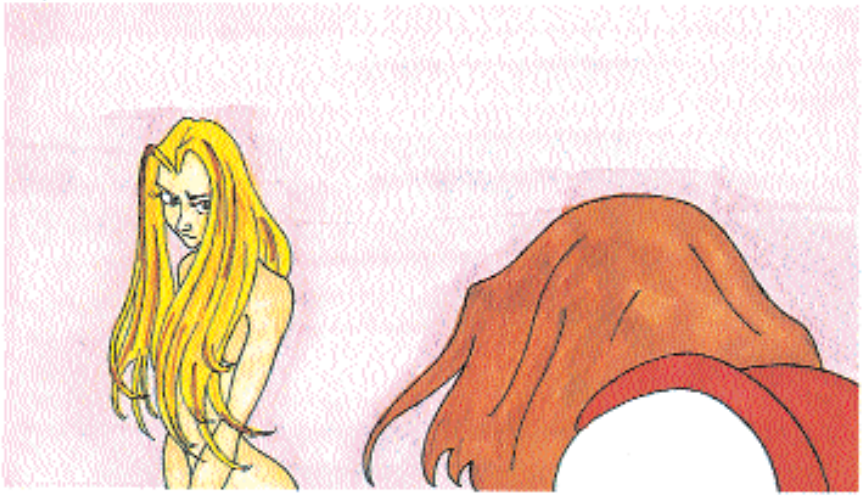

Ύστερα έριξε το σώμα της σε ένα πηγάδι και γύρισε στο παλάτι.

Όμως στο σημείο που χύθηκε το αίμα από την μαχαιριά φύτρωσε ένα πανέμορφο τριαντάφυλλο που ευωδίαζε σαν το πιο ωραίο άρωμα.

Μόλις έφτασε ο πρίγκιπας στην πηγή έψαξε να βρει την αγαπημένη του αλλά δεν την βρήκε πουθενά. Λυπημένος για το χαμό της ξεκίνησε να γυρίσει πίσω στο παλάτι αλλά εκείνη την στιγμή πρόσεξε το υπέροχο τριαντάφυλλο. Έσκυψε, το έκοψε και το έβαλε στην ζώνη της στολής του.

Μόλις έφτασε στο παλάτι, κλείστηκε στο δωμάτιο του και δε μιλούσε σε κανέναν, ούτε έτρωγε ούτε έπινε.

Λίγες μέρες μετά, ήρθε ξανά στο παλάτι η γερόντισσα. Ρώτησε και πάλι τον πρίγκιπα:

«Πρίγκιπά μου,γιατί δεν θέλεις να παντρευτείς;».

«Άσε με,γερόντισσα, της απαντά ο πρίγκιπας, και την μοναδική μου αγαπημένη την έχασα για πάντα. Και διηγήθηκε στη γερόντισσα όσα έχουν συμβεί.

Τότε η γερόντισσα – ήταν καλή μάγισσα – του λέει:

«Πρίγκιπά μου,αυτά δεν έχασες, η αγαπημένη σου είναι εδώ και σε περιμένει. Φίλησέ την» του είπε και του έδωσε να φιλήσει το τριαντάφυλλο.

Μόλις ο πρίγκιπας φίλησε το τριαντάφυλλο παρουσιάστηκε μπροστά του η πανέμορφη κοπέλα του Κήπου και του διηγήθηκε τι είχε συμβεί.

Αμέσως ο πρίγκιπας έδωσε διαταγή και συνέλαβαν τον Σύμβουλο και τον έδιωξαν για πάντα από τη χώρα μαζί με όλη την οικογένειά του.

Λίγες μέρες μετά ο πρίγκιπας παντρεύτηκε την πεντάμορφη κοπέλα που δεν την ένοιαζαν τα πλούτη και η δόξα και έζησαν ευτυχισμένοι για πολλά πολλά χρόνια.

Η Πεντάμορφη του Κήπου

1. «Μόλις ο πρίγκιπας φίλησε το τριαντάφυλλο παρουσιάστηκε μπροστά του η πανέμορφη κοπέλα του Κήπου και του διηγήθηκε τι είχε συμβεί». Μπορείτε κι εσείς να πείτε τι του διηγήθηκε η κοπέλα;

2. Τι νομίζετε εσείς ότι έπρεπε να πει στο Σύμβουλο ο πρίγκιπας μόλις ανακάλυψε τι είχε κάνει; Γράψτε σε μία παράγραφο το λόγια του πρίγκιπα προς το Σύμβουλο, όπου του ανακοινώνει και την τιμωρία του.

3. Ξέρετε άλλα παραμύθια όπου ένα λουλούδι ή ένα φυτό παίζει σημαντικό ρόλο; Διηγηθείτε τα στην τάξη και ψηφίστε όλοι μαζί το ομορφότερο παραμύθι.

4. Θα μπορούσατε να εικονογραφήσετε μερικά από τα παραμύθια που διηγηθήκατε και να τα κολλήσετε σε αφίσα στον τοίχο της τάξης σας;

5. Προσπαθήστε να βρείτε μέσα στο παραμύθι αυτό λέξεις που ανήκουν στο καθένα από τα μέρη του λόγου και να τις βάλετε στη σωστή θέση στον παρακάτω πίνακα. Μπορείτε να συμβουλευτείτε τη γραμματική σας, για να δείτε πώς ορίζεται κάθε μέρος του λόγου.

	ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ	
1.	Άρθρο	
2.	Ουσιαστικό	*χώρα, γριά*
3.	Επίθετο	*μακρινή*
4.	Αντωνυμία	
5.	Ρήμα	
6.	Μετοχή	
7.	Επίρρημα	
8.	Πρόθεση	*σε*
9.	Σύνδεσμος	*ούτε*
10.	Επιφώνημα	

Συνταγές με λουλούδια

Ναι, τα λουλούδια τρώγονται! Μπορούν επίσης να γίνουν ζαχαρωτά, να καταψυχθούν, να γίνουν ζελέ ή μαρμελάδες και να γίνουν ανθόνερα! Μπορούν επίσης να γίνουν γλυκά, αφεψήματα και ποτά. Είναι αλήθεια πως η μαγειρική με λουλούδια δεν είναι κάτι που συνηθίζεται, αλλά αποτελεί μια θαυμάσια ιδέα για ξεχωριστές περιπτώσεις , γιορτές και πάρτι! Θα σας παρουσιάσουμε σ' αυτό το κεφάλαιο μια ποικιλία συνταγών που μπορείτε να εκτελέσετε με συγκεκριμένα λουλούδια, όπως και μια λίστα από λουλούδια που μπορείτε να καταβροχθίσετε!

Στείλτε μας e-mail με τις εμπειρίες σας από τις λουλουδοσυνταγές αν κάποιοι από σας τις δοκιμάσουν! Κρατήστε τα λουλούδια σας καθαρά και χωρίς ψεκασμούς αν σκοπεύετε να τα καταναλώσετε. Καλή διασκέδαση και καλή όρεξη!

Από τον κήπο στον ουρανίσκο

Τα λουλούδια χρησιμοποιούνται στη μαγειρική για την ομορφιά τους τη νοστιμιά τους και το άρωμά τους. Φαγώσιμα λουλούδια μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν γαρνιτούρες (πανωές), σε σαλάτες (tulbaghia & σχοινόπρασσο), σε τσάι (χαμομήλι), ζαχαρωμένα ή σε γλυκά (τριαντάφυλλο, βιολέτα), σε ποτά και σε παντς (μπορόντζα) και μερικές φορές ακόμα για να παρασκευάσουν ή να αρωματίσουν αλκοολούχα ποτά.

Μερικά τα τρώμε σαν λαχανικά χωρίς στην πραγματικότητα να αντιλαμβανόμαστε ότι είναι λουλούδια (αγκινάρα, μπρόκολο, κουνουπίδι).Μερικά έχουν πολύ δυνατή μυρωδιά και άλλα δεν μυρίζουν σχεδόν καθόλου. Μερικά έχουν ωραία βουτυράτη υφή (ημεροκάλη), και άλλα έχουν υγιεινές ιδιότητες. Όλα προσθέτουν μια αίσθηση τελειότητας και γιορταστικής ατμόσφαιρας σε ένα γεύμα.

Διαδίκτυο, www.valentine.gr

Συνταγές με λουλούδια

1. Με ποιους τρόπους χρησιμοποιούμε τα λουλούδια στη μαγειρική, σύμφωνα με το κείμενο;

2. Μπορούμε να μετακινήσουμε ομάδες λέξεων (λεκτικά σύνολα) μέσα σε μία πρόταση, αν βέβαια οι λέξεις τοποθετούνται η μία δίπλα στην άλλη σύμφωνα με τους κανόνες της γλώσσας. Παρατηρήστε τι συμβαίνει όταν τοποθετήσουμε τυχαία τις λέξεις της παρακάτω πρότασης;

Τα λουλούδια χρησιμοποιούνται στη μαγειρική για την ομορφιά τους, τη νοστιμιά τους και το άρωμά τους.

π.χ. Λουλούδια στη χρησιμοποιούνται για τα ομορφιά την νοστιμιά το και τους άρωμα μαγειρική τους.

Πείτε τώρα πώς θα μπορούσαμε να αλλάξουμε τη θέση των λεκτικών συνόλων:

Στη μαγειρική χρησιμοποιούνται _____

_____

3. Θα μπορούσατε κι εσείς να μετακινήσετε τα λεκτικά σύνολα, ξαναγράφοντας την πρόταση αυτή, έτσι ώστε να βάζετε στην αρχή την ομάδα λέξεων στην οποία θέλετε κάθε φορά να δώσετε έμφαση; Κάντε το ίδιο και με άλλες προτάσεις του κειμένου μας.

Παρατηρήστε την πρώτη παράγραφο του κειμένου «Συνταγές με λουλούδια».
Η πρώτη πρόταση είναι η θεματική περίοδος («Ναι, τα λουλούδια τρώγονται!»),
το επόμενο μέρος της παραγράφου είναι οι λεπτομέρειες ή τα σχόλια
(από «Μπορούν επίσης να γίνουν ζαχαρωτά» μέχρι «γιορτές και πάρτι») και
το τελευταίο μέρος (από «θα σας παρουσιάσουμε» μέχρι «να καταβροχθίσετε»)
είναι η περίοδος κατακλείδα.
Τα μέρη αυτά μιας παραγράφου λειτουργούν περίπου όπως λειτουργούν σε μια έκθεση
ο πρόλογος, το κύριο μέρος και ο επίλογος.
Η περίοδος κατακλείδα συνήθως «κλείνει» το θέμα, λέει δηλαδή ένα συμπέρασμα,
ή μας θυμίζει το σημείο απ' όπου ξεκινήσαμε. Ακόμη, μπορεί να μας δίνει μία ιδέα
για το τι θα διαβάσουμε μετά.
Πώς λειτουργεί, νομίζετε, η περίοδος κατακλείδα αυτής της παραγράφου;

HYRRIYET International Cartoon Competition, 1998

Σκίτσο του 1984

1. Δώστε έναν τίτλο στο σκίτσο.

2. Συνήθως βλέπουμε ένα περιστέρι που κρατάει ένα κλαδί για να συμβολίσει την ειρήνη. Τι δέντρο είναι το δέντρο του σκίτσου; Γιατί νομίζετε ότι ο καλλιτέχνης σκέφτηκε ότι το περιστέρι πρέπει να μεταφέρει ολόκληρο το δέντρο κι όχι μόνο ένα κλαδί;

3. Σας αρέσει αυτό το σκίτσο; Εσείς θα συμφωνούσατε ή όχι να πάρει το πρώτο βραβείο, αν ήσασταν μέλος της κριτικής επιτροπής; Με ποια επιχειρήματα θα στηρίζατε την άποψή σας; Γράψτε τα.

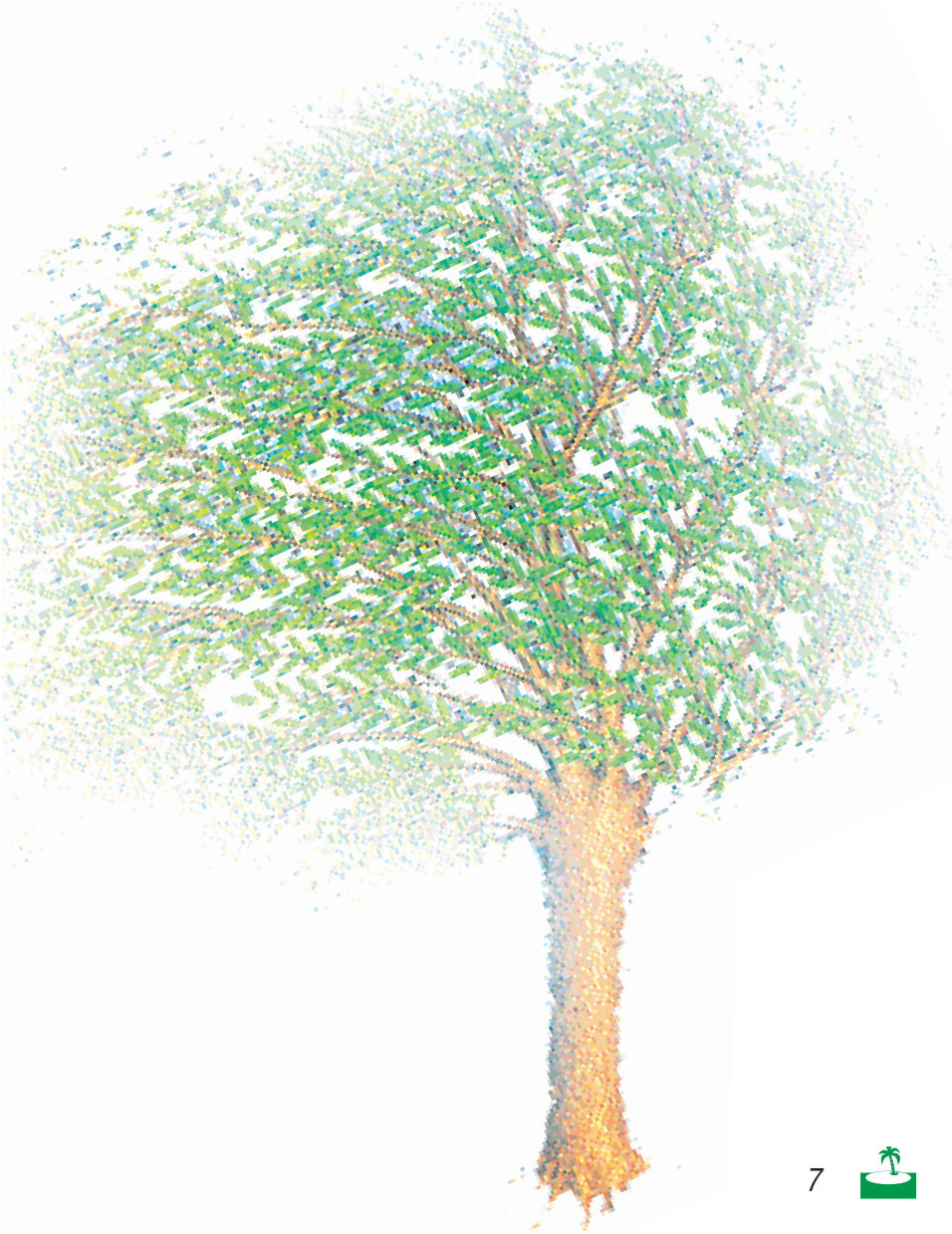

ΠΕΡΠΑΤΩ εις το δάσος

Η 21η Μαρτίου έχει καθιερωθεί ως η Παγκόσμιο Ημέρα Δασοπονίας. Τι είναι Δασοπονία; Είναι η επιστήμη που ασχολείται με τη συντήρηση και την εκμετάλλευση των δασών προς όφελος του ανθρώπου. Ασχολείται με την ανάπτυξη και την καλλιέργεια φυσικών και τεχνητών δασών, αλλά και με την προστασία του εδάφους, του νερού και της πανίδας του δάσους.
Με αυτή την αφορμή ελάτε να μιλήσουμε για τα δάση...

Τι είναι το δάσος;

Είναι μια βιοκοινότητα. Ένα σύνολο δέντρων που «συγκατοικούν» σε μεγάλη επιφάνεια με άλλα φυτά, έντομα, πουλιά και ζώα, επιδράντας το ένα στο άλλο, αλλά και στο περιβάλλον τους (έδαφος, κλίμα, άλλα φυτά και ζώα).

Το δάσος... πολυκατοικία!

Η συγκατοίκηση στο δάσος γίνεται σε ορόφους! Στον ψηλότερο όροφο βρίσκονται οι κορφές των δέντρων, χαμηλότερα βρίσκονται οι βάγκοι, πιο κάτω ζουν οι πάνω (χαμηλά φυτά και άνθη) και στο κάτω ζουν οι μύκητες και τα βρύα. Οι ένοικοι του δάσους από το ζωικό βασίλειο ζουν διασκορπισμένοι σε όλους τους ορόφους, αλλά ο πιο πυκνοκατοικημένος είναι ο δενδρώδης (το «ρετιρέ»), καθώς είναι ο πιο ζεστός και ηλιόλουστος.

Το δάσος αναπνέει

Κάθε δέντρο και φυτό του δάσους χρειάζεται διοξείδιο του άνθρακα (CO_2) για να φωτοσυνθέσει, δηλαδή να τραφεί. Κατά τη διάρκεια της ημέρας το δάσος δεσμεύει το CO_2 της ατμόσφαιρας και απελευθερώνει οξυγόνο (O_2). Το ζώα του δάσους -όπως και οι άνθρωποι- χρειάζονται το οξυγόνο για να ζήσουν, ενώ με την αναπνοή τους επιστρέφουν το CO_2 στην ατμόσφαιρα για να χρησιμοποιηθεί από τα φυτά.

Τι κλίμα επικρατεί;

Μέσα στο δάσος το κλίμα που επικρατεί είναι ιδιαίτερο. Τα πυκνά κλαδιά των δέντρων δεν αφήνουν πολλές ακτίνες του ήλιου να περάσουν, αλλά αυτό και τον άνεμο να φτάσει δυνατά. Έτσι μειώνεται η θερμοκρασία και αυξάνεται -ειδικά η νύχτα- η υγρασία στο δάσος.

Δάσος σημαίνει βροχή

Εκτός από CO_2 τα φύλλα των δέντρων απελευθερώνουν και νερό (H_2O) με τη μορφή υδρατμών. Οι υδρατμοί συγκεντρώνονται στην ατμόσφαιρα προετοιμάζοντας τη βροχή. Λέκο υπολογίστε με αξιές εξαιμίζουν 20.000 λίτρα νερό την ημέρα!

Τα δάση της Γης

Τα δάση, όπως και οι λοιποί, εμφανίζουν διαφορετικά χαρακτηριστικά από τόπο σε τόπο, ανάλογα με το κλίμα και τον τύπο του εδάφους.

WWF/M. Günther. Παρασπάρμα δάσος.

WWF/M. Günther. Δασική έκταση κοντά στον ποταμό Νέστο.

Στη ζώνη του Ισημερινού βρίσκονται τα αρχαιότερα, μεγαλύτερα και πλουσιότερα δάση της Γης: τα τροπικά δάση. Το κλίμα εκεί είναι πολύ ζεστό και υγρό λόγω των καθημερινών βροχοπτώσεων. Τα δέντρα και τα φυτά αναπτύσσονται υπερβολικά και συναντούμε μια τεράστια ποικιλία εντόμων, πουλιών και θηλαστικών, πολλά από τα οποία δεν έχουν ακόμα ανακαλυφθεί!

Οι Εθνικοί Δρυμοί

Στην Ελλάδα υπάρχουν 10 μεγάλες δασικές περιοχές που καλύπτουν έκταση 630.000 στρεμμάτων. Αυτές ονομάζονται «Εθνικοί Δρυμοί». Βρίσκονται στην Πάρνηθα, στο Σούνιο, στον Όλυμπο, στον Παρνασσό, στην Πίνδο, στις Πρέσπες, στην Οίτη, στο φαράγγι του Βίκου, στη Δαμαρά και στον Αίνο.
Θα γράψουμε περισσότερα γι' αυτούς σε επόμενα φύλλα της εφημερίδας.

WWF/M. Günther. Δάσος Ρεβένης.

Περπατώ εις το δάσος

1. **α.** Τι είναι η δασοπονία και με τι ασχολείται;

β. Τι σημαίνει βιοκοινότητα;

γ. Γιατί ένα δέντρο παρομοιάζεται με πολυκατοικία; Ποιοι είναι οι «όροφοί» του;

δ. Ποιος χρειάζεται το οξυγόνο που δίνει το δάσος και ποιος χρειάζεται το διοξείδιο του άνθρακα που δίνουν με την αναπνοή τους τα ζώα και οι άνθρωποι;

ε. Πού βρίσκονται τα μεγαλύτερα δάση της Γης;

στ. Βρείτε στο χάρτη πού είναι οι τόποι που αναφέρονται στο κείμενο.

2. Τι σημαίνει «εθνικός δρυμός»; Υπάρχει κάποιο προστατευόμενο μεγάλο δάσος στην περιοχή σας; Συγκεντρώστε πληροφορίες γι' αυτό.

3. Θα μπορούσατε να δώσετε έναν άλλο τίτλο στο κείμενο;

4. Δύο δέντρα αλληλογραφούν. Χωριστείτε σε ζευγάρια. Ο Α γράφει ένα γράμμα εκ μέρους ενός δέντρου το οποίο ζει σε έναν εθνικό δρυμό και ο Β γράμμα εκ μέρους ενός δέντρου που ζει σε ένα μικρό πάρκο στο κέντρο της πόλης σας. Μιλάνε για τις συνθήκες ζωής τους, τα προβλήματα, τους φόβους τους, τις ελπίδες τους. Και τα δύο δέντρα είναι περήφανα που προσφέρουν τόσα στους ανθρώπους και στη φύση.

5. Στις παρακάτω φράσεις θα μπορούσατε να υπογραμμίσετε ομάδες λέξεων (<u>λεκτικά σύνολα</u>) που αρχίζουν με πρόθεση (π.χ. σε, με κτλ.);

Α. Οι υδρατμοί συγκεντρώνονται στην ατμόσφαιρα.

Β. Θα γράψουμε περισσότερα γι' αυτούς σε επόμενα φύλλα της εφημερίδας.

Γ. (Είναι) ένα σύνολο δέντρων που «συγκατοικούν» σε μεγάλη επιφάνεια με άλλα φυτά, έντομα, πουλιά και ζώα, επιδρώντας το ένα στο άλλο αλλά και στο περιβάλλον τους.

Αυτές οι ομάδες λέξεων που αρχίζουν με πρόθεση λέγονται <u>προθετικά σύνολα</u> (ΠΣ).

Υπογραμμίστε τώρα τα υπόλοιπα προθετικά σύνολα πάνω στο κείμενό μας.

Το πολυτιμότερο δώρο

Διάφανη, πολύχρωμη και μυρωμένη η πόλη που θα έπαιρνε κάποτε το όνομα Αθήνα, με τη δόξα στα οπλάχνα της, με τη δύναμη στ' ακρογιάλια της κι ένα λαό ανήσυχο στην αγκαλιά της, ήτανε το καμάρι των θεών. Και πιο πολύ, του Ποσειδώνα και της Αθηνάς. Κι οι δυο τη θέλανε, αλλά και τους δυο δεν τους χωρούσε.

Σκέφτηκαν οι θεοί, σκέφτηκαν κι οι άνθρωποι και βρήκαν τη λύση: Όποιος θεός προσφέρει στην πόλη το πολυτιμότερο δώρο, αυτός να γίνει φίλος και προστάτης της και δικό του να 'ναι το όνομα που θα πάρει η ωραία πόλη.

Άστραψε, βρόντησε ο Ποσειδώνας, ο άρχοντας των αλμυρών νερών, των χαμένων καραβιών... Και χτύπησε με την τρίαινα το μενεξεδένιο ιερό βράχο.

– Παντοτινή νικήτρα στους πολέμους, αιώνια θαλασσοκρατόρισσα, νά το δώρο μου! φώναξε ο θαλασσινός θεός κι ευθύς, ανάβλυσε μια αλμυρή πηγή, κι ένα άλογο ξεπετάχτηκε... Με τα καπούλια του γερά και γυαλιστερά, με τη χαίτη του ολόρθη, τα μάτια θυμωμένα, τα ρουθούνια όλο αφροός και τις οπλές του να χτυπούν τη γη σε ρυθμούς πολεμικούς.

Θαύμασαν οι θεοί.

Άστραψε, βρόντησε η Αθηνά και χτύπησε με το δόρυ της το μενεξεδένιο ιερό βράχο.

– Παιρίδα της ποίησης και της λογικής, γεννήτρα των τεχνών και της επιστήμης, γη της ειρήνης, νά το δώρο μου! είπε η ευγενική θεά, και μια **ελιά** βλάστησε στο βράχο, μικρή, φουντωτή και ασημένια, φορτωμένη καρπούς.

Θαύμασαν οι άνθρωποι. Και πήρανε τη θεά και τ' όνομά της για την πόλη τους.

Ζωής Βαλάση, Ο κήπος των μεταμορφώσεων, εκδ. Κέδρος

Το πολυτιμότερο δώρο

1. **α.** Γιατί η Αθήνα ήταν το καμάρι του Ποσειδώνα και της Αθηνάς;

β. Ποιες ευχές και ποια δώρα έδωσε ο κάθε θεός στην πόλη;

γ. Ποιος είναι ο ιερός βράχος όπου σύμφωνα με το μύθο έγινε ο αγώνας Ποσειδώνα – Αθηνάς; Βρείτε τον σε χάρτη της Αθήνας.

2. Γιατί πιστεύετε ότι οι άνθρωποι προτίμησαν τη θεά Αθηνά από τον Ποσειδώνα για προστάτη της πόλης τους; Γράψτε την απόφασή τους, όπως την ανακοίνωσαν επίσημα στους δύο θεούς.

3. Ερευνήστε στα βιβλία της Ιστορίας το μύθο σχετικά με το όνομα της Αθήνας. Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές βρίσκετε στα δύο κείμενα;

4. Δείτε το γεωφυσικό χάρτη της Αττικής. Ποια δάση έχει η Αττική;

Βότανα/Χαμομήλι

Welcome To The Greek Flowers Portal Home Info Contact

Greek English

Αναζήτηση

Αναζήτηση στο WWW Αναζήτηση στο Valentine.gr

E-SHOP
ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ
ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ ΚΗΠΟΣ
ΑΠΟΞΗΡΑΜΕΝΑ
ΤΕΧΝΗΤΑ
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ
VALENTINE'S DAY
ΓΙΟΡΤΗ ΜΗΤΕΡΑΣ
Ο ΟΔΗΓΟΣ ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ
Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ
Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ
ΒΟΤΑΝΑ
ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΜΕ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ
ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ
ΩΡΟΣΚΟΠΙΟ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΕΡΕΥΝΑ
LINK ΤΟΥ ΜΗΝΑ
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΡΘΡΑ
WEB CREATIONS

Θέλετε να ενημερώνεστε καλύτερα από το Valentine; Γράψτε την ηλεκτρονική σας διεύθυνση παρακάτω και κάντε κλικ στο κουμπί:

Join List VALENTINE

Χαμομήλι-Ματρικαρία το χαμαίμηλον- Matricaria chamomilla L

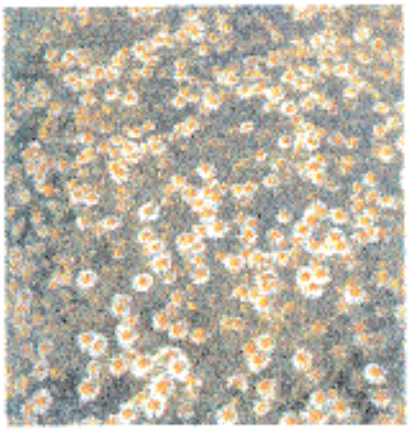

Περιγραφή: Είναι φυτό μονοετές, ύψους μέχρι 35 εκατοστά. Έχει βλαστό λείο, πολύκλαδο, όρθιο. Τα φύλλα δις ή τρις φτεροσχιδή. Τα άνθη είναι σε ακραία κεφάλια, ασπροκίτρινα. Αυτοφύεται σε χέρσα και καλλιεργημένα μέρη σε όλη σχεδόν την Ελλάδα. Η άνθηση αρχίζει τον Απρίλιο και διαρκεί μέχρι και τον Ιούνιο.

Οι θεραπευτικές του ιδιότητες είναι γνωστές από την αρχαιότητα και βέβαια ο Ιπποκράτης το θεωρούσε θαυματουργό για πολλές περιπτώσεις. Από το φυτό συλλέγονται τα άνθη, όταν ανοίξουν καλά.

Η χρήση του είναι εσωτερική και εξωτερική.

Εσωτερική:εξαιρετικό καταπραϋντικό για το στομάχι και θαυμάσιο μαλακτικό, βοηθά στην αϋπνία, στον παροξυσμό άσθματος, στις νευραλγίες και στις ημικρανίες.
Τρόπος παρασκευής ροφήματος: τα άνθη του γίνονται έγχυμα. Βάζουμε μία κουταλιά της σούπας χαμομήλι σε 150γρ. βραστό νερό και το αφήνουμε 15 λεπτά. Το σουρώνουμε και το πίνουμε με μέλι.
Εξωτερική:το έγχυμα (χωρίς μέλι) χρησιμοποιείται στο καθάρισμα μολυσμένων ματιών και πληγών του δέρματος.
Στο μπάνιο: βάζουμε 300γρ. χαμομήλι, ή διάφορα αρωματικά βότανα (δυόσμο, δενδρολίβανο, φασκόμηλο κ.λπ.), σε μία

Από το διαδίκτυο: www.valentine.gr

Κολλέγιον Αθηνών, Τάξη 5β

Ομαδική εργασία των παιδιών του 5β
δάσκαλος: Γ. Παπανικολάου

ΙΟΥΝΙΟΣ 2000

Ιβίσκος

Ο Ιβίσκος ανήκει στην οικογένεια των Μαλαχωδών. Έχει δενδρώδη ή θαμνώδη εμφάνιση και οι ποικιλίες του είναι διαδομένες σε ολόκληρο τον κόσμο χάρις στα εντυπωσιακά τους μονά ή διπλά άνθη τα οποία όμως δε διατηρούνται για πολύ διάστημα. Ο Ιβίσκος ο σινικός είναι η πιο δημοφιλής ποικιλία εσωτερικού χώρου.

Οι χρωματισμοί που κυριαρχούν στα άνθη των διαφόρων ποικιλιών είναι κόκκινοι, κίτρινοι και πορτοκαλί. Η ποικιλία Ιβίσκος mutabilis που προέρχεται από την Ασία έχει χοντρά, ανουδωτά κλαδιά και φθάνει σε ύψος 4 m.

Τα άνθη του είναι λευκά ή και κόκκινα έχουν μήκος μέχρι 20 cm και από το άνοιγμά τους ξεπροβάλλουν επιμήκη στελέχη. Η ποικιλία Ιβίσκος archeri από τις Δ. Ινδίες φθάνει επίσης σε ύψος 4 m. Μοιάζει με τον Ιβίσκο το σινικό, αλλά έχει μεγαλύτερα φύλλα και μικρότερα άνθη σχεδόν πάντοτε κόκκινα.

Η ιδιαίτερη γοητεία του φυτού είναι τα ωραιότατα άνθη του. Πολλές φορές όμως τα μπουμπούκια πέφτουν πριν ανθίσουν. Αυτό μπορεί να αποφευχθεί με αύξηση της ατμοσφαιρικής υγρασίας.

Ε. Ακεστορίδη, Σ. Καλφοπούλου, Β. Παπακωνσταντίνου

Φραγκοσυκιά

Από το διαδίκτυο: www.haet.gr

Χαμομήλι _ Ιβίσκος

1. Χωριστείτε σε ζευγάρια. Ο Α διαβάζει την περιγραφή και ο Β τη χρήση του χαμομηλιού. Αφηγηθείτε ο ένας στον άλλον ό,τι διαβάσατε. Κάντε ερωτήσεις για τις οποίες θα ψάξετε αργότερα και μόνοι σας απαντήσεις, αν αυτές δε βρίσκονται στο κείμενο που διαβάσατε.

2. Γράψτε μία παράγραφο 150 λέξεων για ένα άλλο φυτό (δέντρο, λουλούδι ή βότανο). Μην ξεχάσετε να αναφέρετε: το ύψος, την περιγραφή των φύλλων και των λουλουδιών του, πού φυτρώνει και πότε ανθίζει, αν έχει θεραπευτικές ιδιότητες και ποιες, αν και πώς χρησιμοποιείται από τον άνθρωπο. Αν μπορείτε, βρείτε και τη φωτογραφία του ή κάντε το σκίτσο του. Διαβάστε πρώτα, ως παράδειγμα, την εργασία των παιδιών ενός σχολείου για τον ιβίσκο.

3. Παρατηρήστε ότι, όταν ενώνουμε δύο λέξεις, φτιάχνουμε δηλαδή μία νέα σύνθετη λέξη, τις ενώνουμε συχνά με ένα ο, που λέγεται συνδετικό φωνήεν. Η νέα λέξη μας μπορεί να έχει την ίδια ή και διαφορετική κατάληξη σε σχέση με το δεύτερο συνθετικό, δηλαδή σε σχέση με τη δεύτερη από τις δύο λέξεις που χρησιμοποιούμε.

π.χ. **χάμω + μήλο** = **χαμόμηλο** και
χαμομήλι

4. Από ποιες λέξεις προέρχονται οι παρακάτω λέξεις:

ασπροκίτρινα _____ + _____

πολύκλαδο _____ + _____

δενδρολίβανο _____ + _____

αγριολούλουδο _____ + _____

5. Ποιες νέες σύνθετες λέξεις, που βρίσκονται στο κείμενό μας «Χαμομήλι», σχηματίζονται από τις λέξεις:

μόνος-έτος _____

κατά-πραϋντικός _____

αυτός-φύομαι _____

συν-λέγομαι _____

Welcome To The Greek Flowers Portal Home Info Contact

Greek English

CheapTickets Lower Web Fares, every day. Now ge

Αναζήτηση

Αναζήτηση στο WWW Αναζήτηση στο Valentine.gr

Η γλώσσα των λουλουδιών

Η προσφορά λουλουδιών είναι ένας από τους καλύτερους τρόπους για να φωτίσεις τη μέρα κάποιου. Θα είναι ακόμα καλύτερος αν τα λουλούδια στέλνουν το δικό τους μήνυμα στη γλώσσα τους.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Π

Πανσές	Σκέψεις και αναμνήσεις
Παπαρούνα	Φαντασία και ονειροπόληση
Παπιοπέδιλο ,ορχιδέα	Ιδιότροπη ομορφιά
Πασχαλιά, Μοβ	"Με αγαπάς ακόμη"
Πασχαλιά, Ροζ	Νεότητα και αποδοχή
Πασχαλιά, Άσπρη	"Το πρώτο μου ερωτικό όνειρο"
Πεόνια	Θεραπεία, Υγεία και ευημερία
Πετούνια	Θυμός και μνησικακία
Ποϊνσέττια	"Να περνάς χαρούμενα"
Πορτοκαλιά, άνθος	"Αγνότητα ισάξια της ομορφιάς"

Ρ

Ραδίκι	Χρησμός χρόνου και αγάπης
Ρείκι, Πορφυρό	Θαυμασμός, Ομορφιά και Μοναξιά
Ρείκι, Ροζ	"Καλή Τύχη"
Ρείκι, Άσπρο	Προστασία από κίνδυνο
Ροδακινιά, άνθος	Γενναιοδωρία και ελπίδα γάμου
Ροδοδάφνη	Ομορφιά και χάρη
Ροδόδεντρο	Προφύλαξη, Είμαι επικίνδυνος

Σ

Σάλβια, Μπλε	"Σε σκέφτομαι"
Σκυλάκι	Αλαζονεία
Σολιντάκο	Θησαυρός και καλή τύχη
Στατική	Αιώνια ομορφιά

Ε-SHOP
ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ
ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ ΚΗΠΟΣ
ΑΠΟΞΗΡΑΜΕΝΑ
ΤΕΧΝΗΤΑ
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ
VALENTINE'S DAY
ΓΙΟΡΤΗ ΜΗΤΕΡΑΣ
Ο ΟΔΗΓΟΣ ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ
Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ
Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ
ΒΟΤΑΝΑ
ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΜΕ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ
ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ
ΩΡΟΣΚΟΠΙΟ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΕΡΕΥΝΑ
LINK ΤΟΥ ΜΗΝΑ
ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΡΘΡΑ
WEB CREATIONS

Θέλετε να ενημερώνεστε καλύτερα από το Valentine; Γράψτε την ηλεκτρονική σας διεύθυνση παρακάτω και κάντε κλικ στο κουμπί:

Join List VALENTINE

Μήπως το λουλούδι σας αρρώστησε;

Από το διαδίκτυο: www.valentine.gr

Η γλώσσα των λουλουδιών

1. Διαβάστε μόνο μερικές από τις σημασίες που έχει κάθε λουλούδι. Μετά κρύψτε τη στήλη με τα υπόλοιπα μηνύματα και προσπαθήστε να μαντέψετε και να γράψετε τι νομίζετε ότι σημαίνει κάθε ένα από τα επόμενα λουλούδια. Στο τέλος ανοίξτε τον κατάλογο για να δείτε αν μαντέψατε σωστά.

2. Χωρίστε σε δύο στήλες τις σημασίες: θετικά και αρνητικά μηνύματα.

3. Ποιο από αυτά τα λουλούδια θα στέλνατε:
   - **α.** σε κάποιον που αγαπάτε;
   - **β.** σε κάποιον που σας πλήγωσε;
   - **γ.** σε κάποιον που βρίσκεται στο εξωτερικό;
   - **δ.** σε κάποιον που είναι άρρωστος;

4. Αν μπορείτε, ψάξτε κι εσείς για τη σημασία των αγαπημένων σας λουλουδιών στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.valentine.gr/flowermeanings3_gr.htm

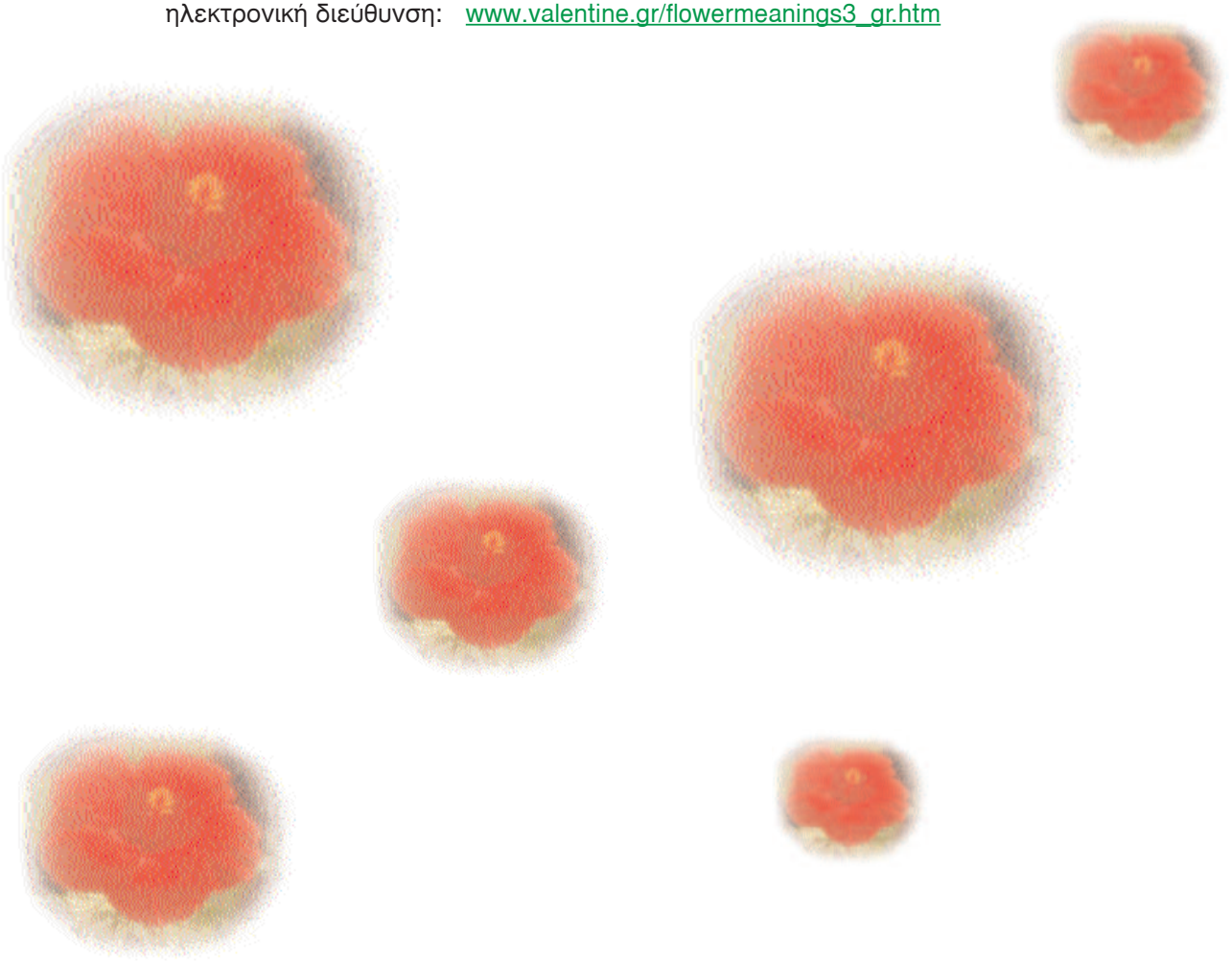

Το Έλατο κι ο Βάτος

Στην πλαγιά ενός ψηλού βουνού, φύτρωναν, πλάι-πλάι, ένα έλατο κι ένας βάτος.

Το έλατο ήτανε λαμπαδόκορμο, τα κλαδιά του μακριά, τα βελονωτά φύλλα του καταπράσινα κι ήτανε γεμάτο κουκουνάρια, που υψώνονταν σαν καντήλια προς τον ουρανό και μοσχομύριζε ολόκληρο από ρετσίνα κι ελατίλα.

Ήταν από τα πιο όμορφα δέντρα του μεγάλου εκείνου δάσους κι ο οδοιπόρος, που σταματούσε για να ξεκουραστεί, να κολατσίσει ή να πλαγιάσει κάτω από τον ίσκιο του, ανάσαινε βαθιά το μυρωμένο από την ελατίσια πνοή του αεράκι του βουνού, κι όταν ξάπλωνε στον ίσκιο του και κοιτούσε ψηλά, μέσα από τα πυκνά κλαδιά του, θαρρούσε πως βρισκόταν κάτω από το θόλο μιας καταπράσινης εκκλησίας και τα μάτια του θάμπωναν – τόσο όμορφο ήταν εκείνο το έλατο!

Ο βάτος ο καημένος, που είχε φυτρώσει δίπλα του, είχε απλώσει κι αυτός τ' αγκαθωτά κλαδιά του γύρω του, τα είχε γεμίσει με μικρά, πράσινα φυλλαράκια, είχε αγκαλιαστεί με μιαν άγρια βατομουριά κι όταν στολιζόταν κι αυτή με τα βατόμουρά της, καμάρωνε κι έλεγε πως μπορεί να μην είχε ίσκιο για να δώσει στον οδοιπόρο να ξεκουραστεί, είχε όμως τους νόστιμους, άγριους καρπούς του, που τον δρόσιζαν.

Οι δυο γείτονες, το έλατο κι ο βάτος, όταν δεν είχαν κανένα διαβάτη να περιποιηθούν, κι έμεναν ώρες ολόκληρες ολομόναχοι, έπιαναν τη συζήτηση.

– Είμαι πολύ όμορφο δέντρο, έλεγε δυνατά το έλατο, για ν' ακούει τα λόγια του ο βάτος.

Ο βάτος, ο καημένος, έσκυβε το κεφάλι του και δεν έβγαζε μιλιά.

– Είμαι το πιο όμορφο δέντρο του δάσους, συνέχιζε το έλατο. Πόσο θα με ζηλεύεις, ε;

– Να σε ζηλεύω; Μα γιατί; τον ρώτησε απορημένος ο βάτος.

– Εγώ είμαι ψηλό και λυγερό κι όμορφο, έλεγε το έλατο. Από μένα γίνονται οι στέγες των εκκλησιών και τα κατάρτια των καραβιών, που ταξιδεύουν στις απέραντες θάλασσες. Εσύ τι είσαι μπροστά μου;

Το είπε μια φορά, δυο φορές, τρεις – ώσπου ο βάτος δεν κρατήθηκε μια μέρα και του απαντήθηκε:

– Όταν θα 'ρθουν οι λατόμοι με τα τσεκούρια τους και θ' αρχίσουν να σε πελεκάνε, θα εύχεσαι να ήσουνα βάτος ταπεινός καλύτερα, παρά περήφανο έλατο.

150 μύθοι του Αισώπου, εκδόσεις Άγκυρα

Το Έλατο κι ο Βάτος

1. Πριν διαβάσετε την ιστορία, φανταστείτε μία δική σας ιστορία με τον τίτλο: «Το περήφανο Έλατο κι ο ταπεινός Βάτος».

2. **α.** Τι πρόσφεραν τα δύο φυτά στους οδοιπόρους που ξεκουράζονταν εκεί;

β. Τι νομίζετε ότι σκεφτόταν ο βάτος κάθε φορά που το δέντρο περηφανευόταν για την ομορφιά του;

γ. Τι πιστεύετε ότι απάντησε το έλατο στο βάτο όταν εκείνος του θύμισε την πιθανότητα να έρθουν οι λοτόμοι;

3. «Οι λοτόμοι με τα τσεκούρια τους έρχονται!» φώναξε ένα πρωί το έλατο, νιώθοντας το έδαφος να τραντάζεται από τα πόδια των ανθρώπων που έρχονταν. Μπορείτε να γράψετε μία ιστορία για το πώς το έλατο γλίτωσε από τα τσεκούρια των ανθρώπων με τη βοήθεια του βάτου;

4. Παρατηρήστε την παρακάτω πρόταση:
«Ο βάτος ο καημένος είχε απλώσει κι αυτός τ' αγκαθωτά κλαδιά γύρω του».
Μπορείτε να χωρίσετε την πρόταση σε δύο μέρη, στο πρώτο από τα οποία βασική λέξη να είναι το (όνομα) ουσιαστικό <u>βάτος</u> και στο δεύτερο μέρος βασική λέξη να είναι το ρήμα <u>είχε απλώσει</u>;

Το πρώτο μέρος λέγεται <u>Ονοματικό Μέρος</u> της πρότασης (Ο βάτος ο καημένος) και το δεύτερο μέρος λέγεται <u>Ρηματικό Μέρος</u> της πρότασης (είχε απλώσει κι αυτός τ΄αγκαθωτά κλαδιά του γύρω του).Τα δύο αυτά μέρη υπάρχουν ή εννοούνται σε κάθε πρόταση.

Στις παρακάτω προτάσεις παρατηρήστε <u>αν υπάρχουν</u> και με <u>ποια μορφή</u> παρουσιάζονται το ονοματικό και το ρηματικό μέρος τους. Επίσης δείτε τη σειρά τους, δηλαδή ποιο είναι πρώτο και ποιο δεύτερο. Σκεφτείτε και αν αυτή η σειρά μπορεί να αλλάξει:

– Στην πλαγιά ενός ψηλού βουνού φύτρωναν πλάι πλάι ένα έλατο κι ένας βάτος.
– Το έλατο ήταν λαμπαδόκορμο.
– Ήταν από τα πιο όμορφα δέντρα του μεγάλου εκείνου δάσους.
– Είμαι πολύ όμορφο δέντρο.
– Εσύ τι είσαι μπροστά μου;

5. Δίνεται το θέμα της παραγράφου και το βασικό λεξιλόγιό της. Γράψτε τη θεματική περίοδο και την παράγραφο, χρησιμοποιώντας τις λέξεις που σας δίνονται:

1. Το νερό της θάλασσας

(υδρόβια ζωή, δονήσεις, νοτίζω, αφροστεφανωμένο, ψιθυριστά μυστικά)

2. Ένας φάρος

(φαροφύλακας, δέσμες φωτός, προστατεύω, θαλασσόδαρτος, απομονωμένος)

3. Μια πηγή στο βουνό.

(καθάριο νερό, γάργαρο, αναβλύζει, αστείρευτη, μουρμουρίζει, δροσιστική)

4. Το αυτοκίνητο

(μέσα μαζικής μεταφοράς, συντήρηση, αύξηση αριθμού αγοραστών, πολύτιμο, αίσθηση ελευθερίας)

5. Διαγώνισμα

(σπουδαιότητα βαθμού, καρδιοχτύπι, εξεταστική περίοδος, απόλυτη σιωπή, έντονη νευρικότητα, κραυγές ενθουσιασμού, μορφασμοί απογοήτευσης)

ΕΝΑ ΔΕΝΤΡΟ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙ

Η ηλικία ενός δέντρου

Παρατήρησε την τομή του κορμού ενός δέντρου. Θα σου αφηγηθεί την ιστορία του, αν το παρατηρήσεις προσεκτικά. Να ένα παράδειγμα:

Α Στα πέντε του χρόνια το δέντρο στριμώχτηκε από κάποιο γειτονικό του δέντρο και εμποδίστηκε να αναπτυχθεί σωστά. Έτσι, αναπτύχθηκε από τη μία μόνο πλευρά. Οι κύκλοι δεν είναι ομόκεντροι.

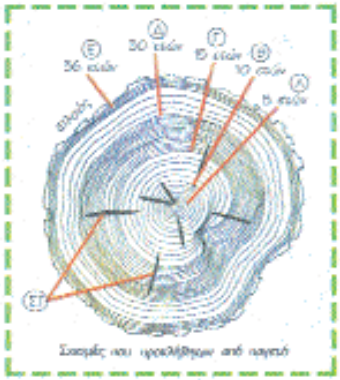

Σκαμμένος κορμός υρολλήθηκαν από παγετό

Β Στα 10 του χρόνια το δέντρο ξαναβρήκε την ισορροπία του. Οι ομόκεντροι κύκλοι είναι κανονικοί. **Γ** Στα 15 του χρόνια συνέβη κάποιο ατύχημα, από τη μία μόνο πλευρά. Ίσως μια φωτιά να έγλειψε το φλοιό του. **Δ** Από τα 15 έως τα 30 του το δέντρο αναπτύχθηκε αργά (ομόκεντροι πυκνοί κύκλοι). Αλλά στα 30 του άρχισε να αναπτύσσεται γρήγορα. Χωρίς αμφιβολία, σε κάποια υλοτόμηση έκοψαν τα γειτονικά του δέντρα, και βρέθηκε λουσμένο στο φως και χωρίς ανταγωνιστές στο νερό του εδάφους. **Ε** Κατά τα τελευταία του χρόνια, οι ομόκεντροι κύκλοι πυκνώνουν πάλι. Η ανάπτυξή του ήταν αργή. Είχε μεγάλη ξηρασία. **ΣΤ** Οι εγκάρσιες σχισμές είναι ένδειξη μεγάλου παγετού.

Το ύψος ενός δέντρου

Μπορείς να ανέβεις πάνω στο δέντρο με μια καταμετρική αλυσίδα, την οποία θα αφήσεις να γλιστρήσει κάτω, όταν φτάσεις στην κορυφή. Προσοχή, όμως, γιατί η κορυφή μπορεί να μη σε κρατήσει!

Καλύτερα, λοιπόν, να μετρήσεις το δέντρο, χωρίς να ανεβείς στην κορυφή του. Πρόσεξε: ένα κοντάρι που έχει ύψος 1,5 μέτρο δίνει μια σκιά δύο μέτρων, αν το στήσεις κάθετα στο έδαφος. Το δέντρο δίπλα σου, με τον ίδιο προσανατολισμό ως προς τον ήλιο, δίνει σκιά π.χ. 12 μέτρα. Αν διαιρέσεις 12:2, θα βρεις ότι το δέντρο είναι 6 φορές πιο ψηλό από το κοντάρι, δηλαδή 1,5x6 = 9 μέτρα.

Το δέντρο όμως πρέπει να είναι απομονωμένο για να μην μπερδεύεται η σκιά του με τη σκιά άλλων δέντρων.

Εφημερίδα ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ (ένθετο στην εφημ. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 14/3/1999)

Ένα δέντρο μεγαλώνει

1. Παρατηρήστε προσεκτικά το σχήμα και διαβάστε τις οδηγίες. Μπορείτε κι εσείς να τις εφαρμόσετε για να βρείτε την ηλικία ενός δέντρου, μελετώντας την τομή ενός κορμού άλλου δέντρου;

2. Φανταστείτε ότι αυτό το δέντρο διηγείται την ιστορία του: «Φύτρωσα, εγώ, μια μικρή οξιά, στο ξέφωτο ενός μεγάλου δάσους πριν από εξήντα χρόνια. Όταν ήμουν πέντε χρονών…» (συνεχίστε, λέγοντας την ιστορία του δέντρου από τη φαντασία σας).

3. Πάρτε ένα μέτρο και ένα κοντάρι μήκους 1,5 μέτρου και καταγράψτε, σύμφωνα με τις οδηγίες του κειμένου, το ύψος των δέντρων γύρω από το σχολείο σας ή στη γειτονιά σας. Φροντίστε να είναι μεσημέρι. Ύστερα συζητήστε στην τάξη ποια δέντρα είναι πιο ψηλά και γιατί.

Η παρουσία του σπιτιού. Δεν πρέπει μονο ν' αποφύγετε να βρίσκεται ο λαχανόκηπος βόρεια του σπιτιού, που θα τον σκιάζει πολλές ώρες την ημέρα, αλλά να σκεφτείτε και την εύκολη προσπέλαση σ' όλο το καλλιεργημένο έδαφος. Πρέπει να είναι γρήγορα προσιτό, κατά προτίμηση από την κουζίνα προς όλα τα μέρη-του. Καλό θα είναι να λιθοστρώσετε μιά μικρή ζώνη κοντά στην πόρτα της κουζίνας, για ν' αποφεύγετε τις λάσπες του χειμώνα. Αν έχετε ένα μικρό κοπροσωρό, βάλτε-τον όσο το δυνατό πιο μακριά (σε σχέση και με τα γειτονικά σπίτια) προφυλαγμένο από τους ανέμους, και αν είναι δυνατό, περιφράξτε-τον με θάμνους.

Το ανάγλυφο. Αν το έδαφος δεν είναι επίπεδο, χρησιμοποιήστε το λιγότερο ανώμαλο τμήμα-του για το λαχανόκηπο. Να θυμάσαστε ότι μπορούν να προκύψουν μερικά προβλήματα στα εδάφη με κάπως υπερβολική κλίση από την απορροή του νεραού της βροχής. Σ' αυτή την περίπτωση μην χαράζετε τα αυλάκια προς την κατεύθυνση των γραμμών, που έχουν τη μεγαλύτερη κλίση, αλλά κάθετα προς αυτές.

Η μηχανοποίηση. Η επίδραση της μηχανοποιήσεως στην οργάνωση ενός λαχανόκηπου γίνεται αισθητή μόνο αν πρόκειται για μεγάλου βαθμού μηχανοποίηση και, κυρίως, αν ο λαχανόκηπος είναι πολύ μεγάλος. Για μέτριου μεγέθους καλλιεργούμενες εκτάσεις η πιο οργανωμένη μηχανοποίηση αντιπροσωπεύεται από μιά φρέζα και ίσως από μιά σπαρτική μηχανή ακριβείας.

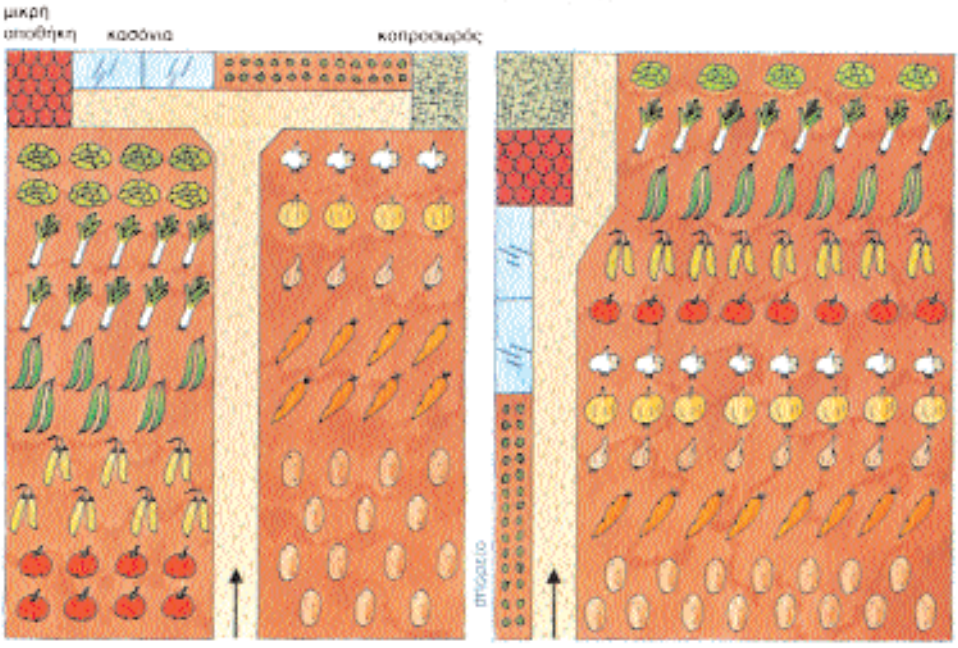

ΜΙΚΡΟΣ ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΣ: 100 m²

Στις βραγιές
Τον Ιούνιο: μαρούλια, μεταφυτεμένα πράσα, φασόλια, μπιζέλια, ντομάτες, σκόρδο, κρεμμύδια, καρότα, πατάτες.

Στο σπορείο
Λάχανα (χειμωνιάτικα κόκκινα και πράσινα, λαχανάκια Βρυξελλών) μπρόκολα, ραδίκια, πράσα για μεταφύτευση, ραπανάκια.

ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΣ ΜΕΣΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ: 300 με 400 m²

Στις βραγιές
Τον Ιούνιο: τα ίδια λαχανικά του μικρού λαχανόκηπου καθώς επίσης, σέλινο, σπανάκι, φθινοπωρινά λάχανα Βρυξελλών, αγγούρια κι αγγουράκια, μελιτζάνες, κολοκυθια και κολοκυθάκια, πιπεριές, πατάτες, φινάκια, κάρδοι, αρωματικά φυτά.

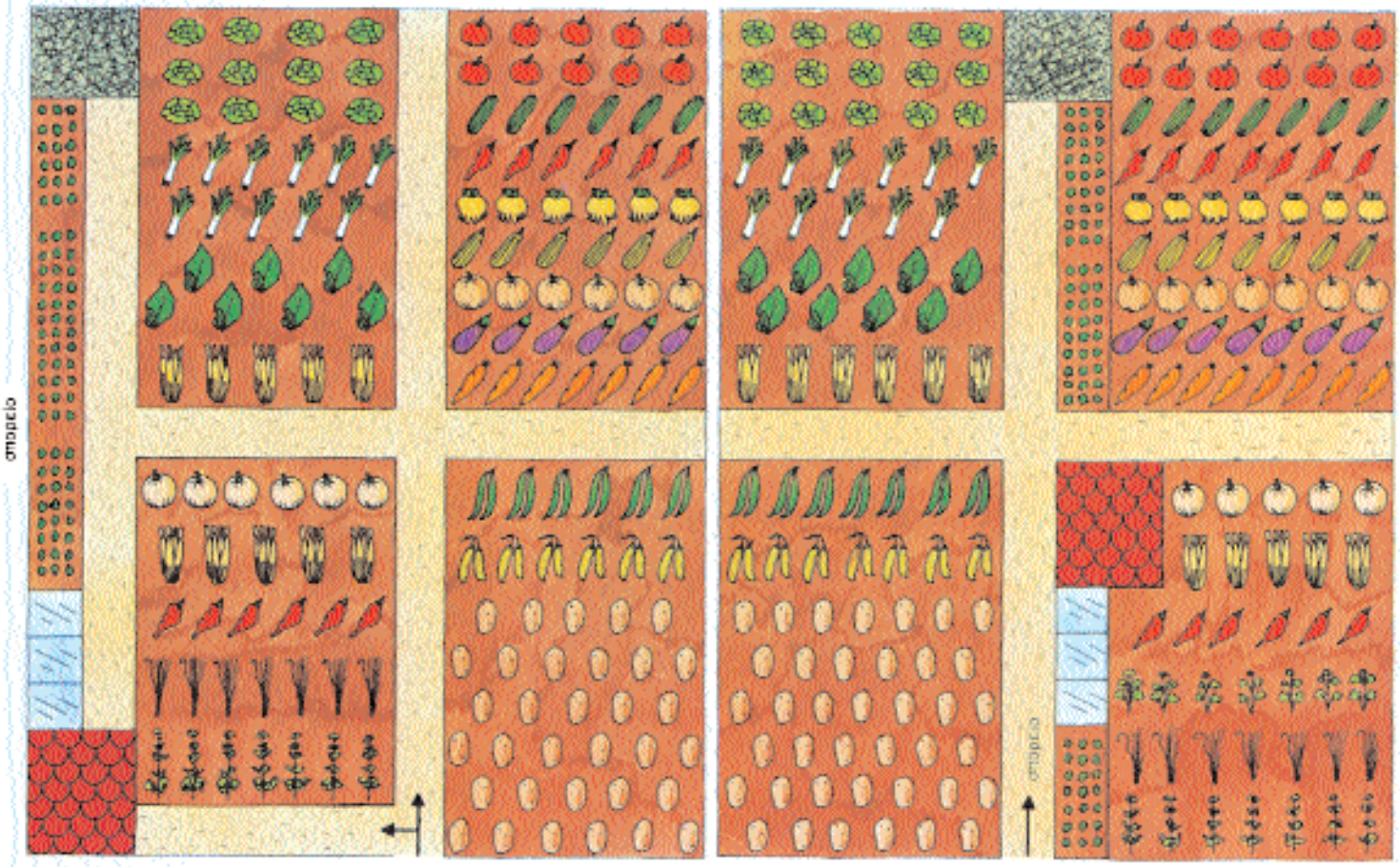

Κηπουρική για όλους, εκδόσεις Αλκυών

Ο λαχανόκηπος

1. **α.** Γιατί πρέπει να αποφύγουμε να βρίσκεται ο λαχανόκηπός μας βόρεια του σπιτιού;

β. Από πού πρέπει να είναι προσιτός ο λαχανόκηπος, δηλαδή από πού πρέπει να μπορούμε να μπαίνουμε εύκολα και γρήγορα;

1. από την κουζίνα

2. από τα βόρεια του σπιτιού

3. από τα γειτονικά σπίτια

γ. Γιατί πρέπει να χρησιμοποιήσουμε ένα όσο το δυνατόν πιο επίπεδο έδαφος για το λαχανόκηπό μας;

δ. Ποιες μηχανές χρησιμοποιούνται πιο συχνά σε ένα μετρίου μεγέθους λαχανόκηπο;

2. Παρατηρήστε το σκίτσο του μικρού λαχανόκηπου και διαβάστε τη λεζάντα του. Μπορείτε να δείξετε τα φυτά που αναφέρονται στη λεζάντα;

3. Χωριστείτε σε ζευγάρια. Μπορείτε, ένας ένας με τη σειρά του, να δείχνετε και να ονομάζετε παράλληλα τα φυτά που βλέπετε στο σκίτσο του λαχανόκηπου μέσου μεγέθους;

4. Αν εσείς αποφασίζατε να σχεδιάσετε ένα λαχανόκηπο και να φυτέψετε διάφορα φυτά κοντά στο σπίτι σας…

1. ποιες από τις συμβουλές του κειμένου θα θεωρούσατε τις πιο χρήσιμες;

2. ποια από τα φυτά που αναφέρονται θα προτιμούσατε να φυτέψετε, ποια όχι και ποια φυτά θα προσθέτατε στο λαχανόκηπό σας; Γιατί;

5. Ας υποθέσουμε ότι είστε κηπουρός ή γεωπόνος και ότι μία αγρότισσα σας τηλεφωνεί για να σας πει ότι ο λαχανόκηπός της έχει πρόβλημα: τα φυτά δεν μεγαλώνουν σωστά.
Με βάση τις πληροφορίες που έχετε από το κείμενο, ποιες ερωτήσεις θα της κάνατε πρώτα πρώτα, έτσι ώστε να ανακαλύψετε ποιο είναι το πρόβλημα με το λαχανόκηπό της;

6. Διαβάστε την παρακάτω παράγραφο από την «Αυτοβιογραφία» του Γρηγορίου Ξενόπουλου και κάντε το σχεδιάγραμμα του περιβολιού της οικογένειας του συγγραφέα, όπωςτο φαντάζεστε.

«Το περιβόλι μας ήταν μεγάλο, τετραπλάσιο τουλάχιστο απ' το οικόπεδο του σπιτιού. Περιφραγμένο απ' όλα τα μέρη με τοίχους ψηλούς, μ' ένα μεγάλο μονοπάτι στη μέση απ' άκρη σ' άκρη, και μ' άλλα μικρότερα δεξιά κι αριστερά, χωριζόταν σ' έξι τετράγωνα, που στο κέντρο του καθενός ήταν μια πελώρια λεμονιά. Διάφορα άλλα οπωροφόρα ήταν ολόγυρα σε κάθε λεμονιά – μουσμουλιές, συκιές, ροδακινιές, ροδιές – κατά μήκος όλων των μονοπατιών τριανταφυλλιές κάθε λογής, γαριφαλιές, κρίνοι, γιασεμιά, χρυσάνθεμα – «θάλασσες» τα λέγαμε – κι άλλα πολλά. Χωριστά τ' αυτοφυή, τ' αγριολούλουδα, που ήταν η χαρά μου, απ' τα χαμομήλια ως τα «μπλαβάκια» – έτσι λέγαμε κάτι μικροσκοπικούς γαλάζιους κρίνους – κι από τους ζοχούς, ως «του παπά τ' αυτί», που δεν έκανε λουλούδι, μα που τα παχιά φύλλα του, με το παράξενο σχήμα τους, έμοιαζαν πραγματικώς με αυτιά».

7. Θέλετε να ζωγραφίσετε κι εσείς ένα σκίτσο της περιοχής γύρω από το σπίτι σας και να σχεδιάσετε το σπίτι σας μαζί με ένα λαχανόκηπο; Πού θα τον φτιάχνατε, αν είχατε τη δυνατότητα να φυτέψετε ένα και γιατί;

8. Διαβάστε την παρακάτω παράγραφο από την «Αυτοβιογραφία» του Γρηγορίου Ξενόπουλου. Ύστερα μιλήστε για το νόημα της πρώτης φράσης της παραγράφου, ξεκινώντας από αυτά που γράφει ο συγγραφέας και συμπληρώνοντας τη γνώμη σας.

«Είναι μεγάλο σχολείο για ένα παιδί ένα περιβόλι. Κι ο δρόμος βέβαια, αλλ' αυτός είναι σχολείο για τη ζωή, ενώ το περιβόλι είναι για τη φύση. Εκεί μέσα γνωρίστηκα με το φυτικό και ζωικό κόσμο, μ' όλες τις εποχές του χρόνου, με τη διαφορετική εικόνα που παρουσίαζε στην καθεμιά το περιβόλι κι εκεί μέσα ένιωσα την πρώτη λύπη απ' τον ύπνο, τη νέκρωση της φύσης, το χειμώνα, και την πρώτη χαρά και αναβίωση της, την άνοιξη. Εκεί μέσα ακόμη έμαθα τη γεωργία και την καλλιέργεια...»

Έλατο-Ελάτι.
Στις μέρες μας το γνωρίζουμε σαν το ιδανικότερο χριστουγεννιάτικο δέντρο. Τι αναφέρουν όμως οι αρχαίοι ελληνικοί μύθοι για το έλατο;

Το έλατο ονομαζόταν από τους αρχαίους Έλληνες Πίτυς όπως και το πεύκο, και ήταν το ιερό δέντρο του θεού Πάνα.Αυτός είχε κάποτε ερωτευθεί την νύμφη Πίτυ που άρεσε και στον Βοριά. Η Πίτυς προτίμησε τον Πάνα που έκανε λιγότερο θόρυβο, κι ο Βοριάς για να την εκδικηθεί την φύσηξε και την γκρέμισε κάτω από ένα βράχο. Εκεί την βρήκε ξεψυχισμένη ο Πάνας και την μεταμόρφωσε στο ιερό του δέντρο έλατο. Από τότε η νύμφη έκλαιγε κάθε φορά που φυσούσε ο βοριάς και τα δάκρυά της είναι οι σταγόνες ρετσινιού που στάζουν κάθε φθινόπωρο από τα κουκουνάρια του έλατου.

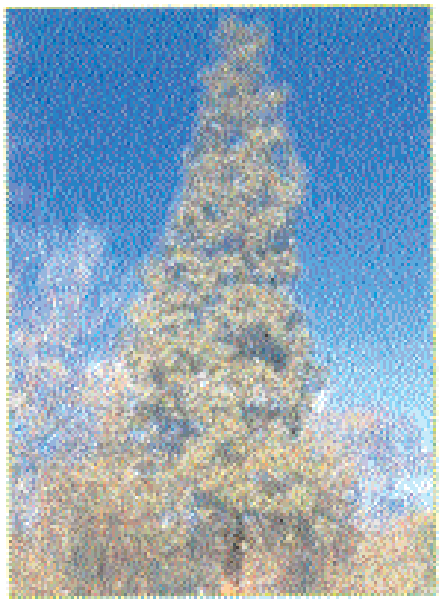

Κυπαρίσσι-Κυπάρισσος

Σύμφωνα με τη μυθική παράδοση ο Κυπάρισσος ήταν ένας όμορφος νέος από την Κέα, γιος του Τήλεφου και εγγονός του Ηρακλή. Ήταν αγαπημένος του Απόλλωνα αλλά και του Ζέφυρου. Αγαπημένο του σύντροφο είχε ένα εξημερωμένο ιερό ελάφι. Αλλά κάποια καλοκαιρινή μέρα ενώ το ελάφι κοιμόταν ξαπλωμένο στον ίσκιο, ο Κυπάρισσος το σκότωσε από απροσεξία με ένα ακόντιο. Ο νέος γεμάτος απελπισία, θέλησε να πεθάνει.Ζήτησε από τον ουρανό τη χάρη να κυλούν τα δάκρυα του αιώνια. Οι θεοί τον μετέτρεψαν σε κυπαρίσσι, το δέντρο της θλίψης. Από τότε το κυπαρίσσι θεωρείται σαν πένθιμο δέντρο και φυτεύεται μέχρι σήμερα στα νεκροταφεία.

Κενταύρια-Χειρωνιάς

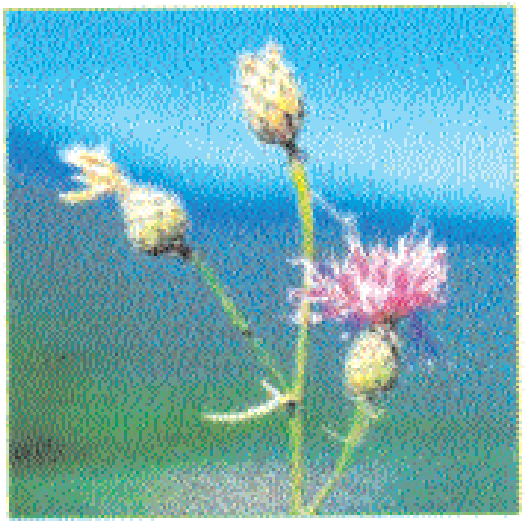

Λέγεται ότι αυτό το είδος λουλουδιού πήρε το όνομα του από τον σοφό Κένταυρο Χείρωνα, δάσκαλο του Ασκληπιού του Αχιλλέα του Ιάσονα αλλά και του Απόλλωνα. Στην τιτανομαχία ο Χείρωνας ήταν με το μέρος του Ηρακλή στη μάχη του εναντίον των κενταύρων. Ο Ηρακλής όμως τον πλήγωσε κατά λάθος στο πόδι με ένα βέλος ποτισμένο στο δηλητήριο της Λερναίας Ύδρας. Ο Χείρωνας τότε χρησιμοποίησε το φυτό της κενταύριας σαν βότανο για να γιατρέψει την πληγή του.

Από το διαδίκτυο: www.valentine.gr

Έλατο – Κυπαρίσσι – Κενταύρια

1. Χωριστείτε σε τριάδες και διαβάστε ο καθένας έναν από τους τρεις μύθους για τα φυτά. Ύστερα διηγηθείτε στους άλλους το μύθο που διαβάσατε.

2. Γνωρίζετε άλλους μύθους για την ονομασία ή για τις ιδιότητες ενός άλλου φυτού; Ρωτήστε τους συγγενείς σας, γράψτε τους μύθους και διαβάστε τους στην τάξη σας. Βρείτε ένα βραβείο για το μύθο που παρουσιάζει μεγαλύτερο ενδιαφέρον και σας εντυπωσίασε όλους και ένα άλλο βραβείο για το πιο καλογραμμένο κείμενο.

3. Ψάξτε για άλλους μύθους σχετικά με τα φυτά στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.valentine.gr/mythology_gr6.htm

Χιλιάδες σχήματα...

Τα 100.000 και πλέον είδη μανιταριών έχουν απίθανα σχήματα, χρώματα και σχέδια. Μερικά μοιάζουν μεταξύ τους ενώ άλλα είναι εντελώς άσχετα. Τα πιο κοινά – και γνωστά – μοιάζουν με αμπρελίτσες. Υπάρχουν όμως άλλα που η εμφάνισή τους είναι από περίεργη έως και φανταστική.

Κάτι ανάμεσα σε γουρουνίσια αυτιά και τριχωτό ζωύφιο, τα μανιτάρια «τριχόλυμα» σιγουρα δε θυμίζουν τίποτα από τα συνηθισμένα «αδέρφια» τους.

Παγωτό που λιώνει πάνω σε χωνάκι ή κρέμα σαντιγί; Τίποτα από τα δύο. Τα κοραλλοειδές μανιτάρι «χερίκιουμ», κατάλευκο και αφράτο, είναι από τα πιο ευφάνταστα, περίεργα μανιτάρια.

Στην ίδια οικογένεια ανήκει από δίχτυωτο υφάσμα, το μανιτάρι «πέπλο της κόρης», όπως το αποκαλούν στις τροπικές περιοχές, γιατί κάνει τους ειδικούς να αναρωτιούνται αν η τα εξυπηρετεί αυτή η εμφάνιση. Σίγουρα δεν αντιστοιχεί στο θεωρούν μαγικό γιατί ξαφνικά εμφανίζονται στην μανιτάρια από τη πουθενά. Ο λόγος: Μεγαλώνει [illegible] κατάστατο τα λα [illegible] τα

Αποτελούμενο από ίνες, πάνω στο κλάδο του η πολλαπλή κορυφή ενός «λιχαρού». Μπα, τίποτα σε σχέση με αυτό. Αντίθετα, άλλα ένα περίεργο ρόδο μανιτάρια.

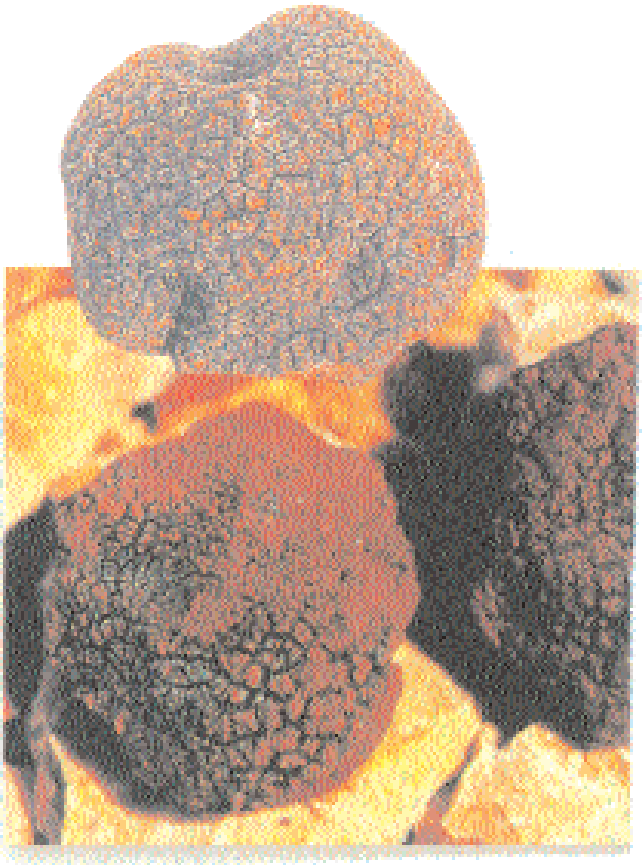

Οι τρούφες θεωρούνται σούπερ ιδιαίτερη λιχουδιά από μεγάλους σεφ και καλοφαγάδες. Η τσουχτερή τιμή τους οφείλεται στο γεγονός ότι βρίσκονται δύσκολα και στο ότι ακόμα πιο δύσκολα καλλιεργούνται. Αρνούνται σχεδόν πεισματικά να φυτρώσουν με ελεγχόμενη καλλιέργεια, και από τις χιλιάδες απόπειρες που έχουν γίνει μόνο μια στην Ισπανία τα πάει καλά. Κι εδώ όμως ο καλλιεργητής πρέπει να περιμένει γύρω στα εφτά χρόνια για να πάρει κάποια αξιόλογη ποσότητα των πανάκριβων μανιταριών.

Οι πιο καλοί ανιχνευτές τρούφας είναι τα γουρούνια. Μπορούν να μυριστούν μια τρούφα ακόμα και μισό μέτρο κάτω από το έδαφος. Το πρόβλημα είναι ότι όταν τις ανακαλύψουν αρχίζουν να κάνουν «γουρουνιές»· οι τρούφες, βλέπετε, τους αρέσουν πολύ και τα αφεντικά των γουρουνιών δίνουν μάχες μαζί τους για να προλάβουν το «κακό»!

περιοδικό «Τα Σαΐνια»

Χιλιάδες σχήματα

1. Παρατηρήστε τις φωτογραφίες των μανιταριών και διαβάστε τις λεζάντες. Ποιο σας κάνει μεγαλύτερη εντύπωση και γιατί;

2. Διαβάστε τις πληροφορίες για τα πιο ακριβά μανιτάρια του κόσμου, την ποικιλία «τρούφα». Τι σας κάνει εντύπωση;

3. Ποιο όνομα θα δίνατε εσείς στο μανιτάρι που μοιάζει με απολιθωμένο φυτό;

4. Πώς καταλαβαίνει κανείς ποια μανιτάρια δεν πρέπει να τρώγονται; Τι πρέπει να προσέχουμε όταν μαζεύουμε μανιτάρια για να τα φάμε; Ρωτήστε τους συγγενείς και τους γείτονές σας.

5. Μπορείτε να βρείτε 10 κλιτά και 10 άκλιτα μέρη του λόγου από το κείμενο;

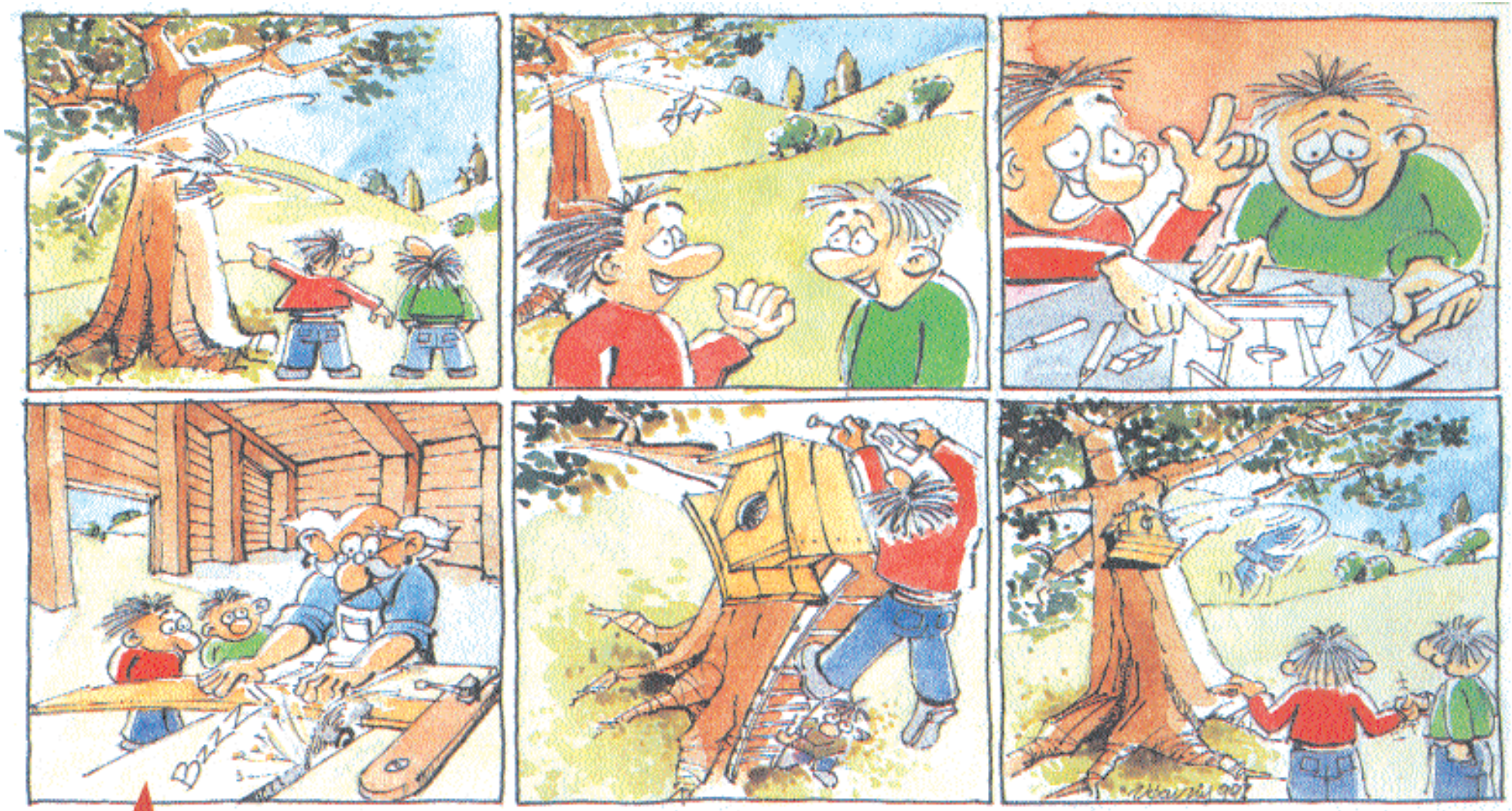

Γράψτε τη δική σας ιστορία με βάση τα παραπάνω σκίτσα και στείλτε την στη διεύθυνση: Εφημερίδα Καθημερινή, Ταχ. Θυρίδα 20502357. Η καλύτερη θα βραβευτεί.

Εφημερίδα ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ (ένθετο στην εφημ. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 31/1/1999)

Ιστορία σε σκίτσα

1. Θα θέλατε να γράψετε μία ιστορία με βάση τα σκίτσα; Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε όσα από τα σκίτσα χρειάζεστε για την ιστορία σας.

2. Γράψτε τους διαλόγους των σκίτσων 2, 3 και 4.

3. Αλλάξτε τη σειρά των σκίτσων και αφαιρέστε όσα θέλετε. Μετά γράψτε μία άλλη ιστορία, με βάση τη νέα σειρά που εσείς επιλέξατε.

Τα σχόλια-λεπτομέρειες:
Σχόλια-λεπτομέρειες ονομάζουμε όλες τις περιόδους που αναπτύσσουν, στηρίζουν, επεξηγούν τη θεματική περίοδο. Όπως έχουμε ήδη πει, μπορούμε να αναπτύξουμε τη θεματική περίοδο με πολλούς τρόπους. Όποιον τρόπο ανάπτυξης και να επιλέξουμε όμως, δεν πρέπει να ξεχνάμε πως **ΟΛΕΣ** οι περίοδοι που αποτελούν το «σώμα» της παραγράφου μας πρέπει να αναφέρονται στη θεματική περίοδο, να μιλάνε πάντα για το θέμα της παραγράφου, το οποίο καθορίζει η θεματική περίοδος.

4. Δίνονται οι περίοδοι «σχόλια-λεπτομέρειες» των παραγράφων· γράψτε τη θεματική περίοδο και την περίοδο κατακλείδα.

1. *"(...) Τη νύχτα μόνο μετά τα μεσάνυχτα δροσίζει κάπως το ύπαιθρο (τα σπίτια, μέσα, ήταν φούρνος νύχτα-μέρα), κι οι άνθρωποι αποκάτιαζαν στις αυλές, στα λιακωτά και τα μπαλκόνια – μα ο ήλιος, ανατέλλοντας από τις πέντε, τους ξυπνούσε με τις πρώτες καυτερές του αχτίνες. Όσο για το μεσημεριανό ύπνο, λόγος δε γινόταν. Όπως τα καμωμένα μάτια πήγαιναν να κλείσουν, κύμα ιδρώτα ανάβλυζε και σκέπαζε όλο το κορμί, διώχνοντας τον ύπνο. Απόμενε η νάρκη, που γινομένη πιο έντονη όσο περνούσε η μέρα, σε συνόδευε ως τη νύχτα και σ' έριχνε κατάκοπο στο στρώμα (...)"*

Μ. Καραγάτση, Το 10

2. *"(...) Οι τοίχοι ήσαν σκεπασμένοι με πλούσια χαλιά, που τα σχέδιά τους απεικόνιζαν το θρίαμβο της Ομορφιάς. Ένα μεγάλο ερμάρι, ντυμένο με αχάτη και σπάνιες γαλάζιες πέτρες, κάλυπτε τη μια γωνιά και αντικριστά στο παράθυρο βρισκόταν ένα, περίτεχνα λαξεμένο, κομό με χρυσοστόλιστα και λουστραρισμένα πορτόφυλλα, που πάνω του είχαν τοποθετηθεί μερικά κομψά κολονάτα κύπελλα από κρύσταλλο της Βενετίας κι ένα βάζο από όνυχα με σκούρες φλέβες. Χλωμές παπαρούνες ήσαν κεντημένες στο μεταξωτό κάλυμμα του κρεβατιού, σαν να είχαν μόλις πέσει από τα κουρασμένα χέρια του ύπνου, και ψηλές καλαμιές από ραβδωτό φίλντισι στήριζαν τη βελούδινη σκιάδα του, απ' όπου ξεπηδούσαν μεγάλοι θύσανοι από φτερά στρουθοκαμήλου, σαν λευκός αφρός, προς το ωχροκίτρινο ασήμι της διακοσμημένης οροφής. Ένας γελαστός Νάρκισσος από πρασινωπό μπρούντζο κρατούσε έναν κατάστιλπνο καθρέφτη πάνω από το κεφάλι του. Στο κέντρο του τραπεζιού βρισκόταν ένα μεγάλο μπολ από αμέθυστο (...)"*

Όσκαρ Ουάιλντ, Ο Κήπος με τις Ροδιές

Το γιασεμί

Το γιασεμί, που με συντροφεύει έτσι από τα παιδικά μου χρόνια, είναι ένα από τα πιο κοσμαγάπητα λουλούδια στον τόπο μας. Κατάγεται από τις Ανατολικές Ινδίες, ανήκει στην οικογένεια των ελαιωδών και είναι θάμνος αναρριχητικός και αειθαλής. Δεν αντέχει πολύ στο κρύο, γι' αυτό πρέπει να φυτεύεται σε μέρος με ήλιο και, μόλις πιάσουν τα κρύα, να το σκεπάζομε με μια λινάτσα, καρφώνοντάς την στον τοίχο προσεχτικά, γύρω από το φυτό. Πολλαπλασιάζεται με σπόρο, ξαμασκαλίδια και καταβολάδες. Στην ελληνική χλωρίδα έχουμε δύο είδη και τα λέμε μ' ένα όνομα: γιασεμί. Ξένοι γλωσσολόγοι παράγουν τη λέξη «ίασμος» από το ελληνικό «ίον». Το πιθανότερο όμως είναι ότι παράγεται από το αραβικό «γιασεμίν». Υπάρχει στη Γαλλία και μια ποικιλία με διπλά άνθη, που έχει το μεγαλοπρεπέστατο όνομα: «JASMIN DU GRAND DUC DE TOSCANE».

Από τα εξωτερικά είδη, που έχουν εγκλιματιστεί και στην Ελλάδα, είναι και ο «Ίασμος ο αραβικός» (JASM. SABAC): το αγαπητότατο και τόσο σπάνιο «μπουγαρίνι» ή «φούλι», που ευδοκιμεί στη Σύρα και, προπάντων, στη Ζάκυνθο. Ο κ. Γρ. Ξενόπουλος μάλιστα, στην κωμωδία του «Φιόρο του Λεβάντε», εμφανίζει στη σκηνή μια ολόκληρη γλάστρα μπουγαρίνια, που παίζει σημαντικό ρόλο στην υπόθεση του έργου.

Το πιο διαδομένο γιασεμί στον τόπο μας είναι ο «Ίασμος ο μεγανθής». Κατάγεται από τη Μαλαισία και είναι γνωστό ως γιασεμί της Χίου. Το μπουμπούκι του είναι μακρουλό, σωληνοειδές, με πέντε ή οχτώ λοβούς, τον ένα μες στον άλλο, στριφογυριστά. Όταν ανοίξει, το άνθος από το μέσα μέρος είναι κατάλευκο και από το έξω, με κάθε λοβό, έχει κι από μια πινελιά μενεξελιά.

Τα γιασεμιά καλλιεργούνται ιδιαιτέρως στη μεσογειακή Γαλλία. Από τ' άνθη τους βγάζουν το γιασεμόλαδο, που η αξία του φτάνει και χίλια φράγκα το κιλό. Την εσάνς αυτή τη χρησιμοποιούν για το θαυμάσιο άρωμα, που μας έρχεται από τη Γαλλία σε κομψά κρυστάλλινα μπουκαλάκια με την ετικέτα «JASMIN».

Σε πολλά μέρη της Ανατολής, από τα ξυλιασμένα πια κλωνάρια του χιώτικου αυτού γιασεμιού φτιάχνουν, βγάζοντας από μέσα την ψίχα, μακριές πολυτελέστατες πίπες.

Το γιασεμί, όταν κλαδεύεται και ποτίζεται συχνά το καλοκαίρι, παράγει, όσο βαστά ο καλός καιρός, άφθονα άνθη. Τα άνθη του γιασεμιού ποτέ δε στέκουν στο κοτσανάκι τους, σαν να λιγοθυμούν από το ίδιο τους το άρωμα, πέφτουν πάντα από τον κάλυκά τους και σκορπιούνται στο χώμα, θυσία στην ανθρώπινη απόλαυση. Τα παιδάκια που τα πουλάνε τα περνάνε ένα ένα στα βελονωτά φύλλα των πεύκων, κι έτσι σχηματίζουν ωραία, μικρά μπουκέτα. Στην κλίμακα των αρωμάτων, το γιασεμί είναι ό,τι το βιολί μέσα σε μια ορχήστρα.

ΑΙΜΙΛΊΑ ΔΆΦΝΗ

Το γιασεμί

1. Κρατήστε σημειώσεις για τα παρακάτω θέματα, διαβάζοντας το κείμενο «Το γιασεμί»:

α. καταγωγή του γιασεμιού: _____

_____

_____

β. πολλαπλασιασμός του: _____

_____

_____

γ. προέλευση του ονόματός του: _____

_____

_____

δ. προϊόντα από το γιασεμί: _____

_____

_____

2. Παρατηρήστε σ' αυτή την περιγραφή το χωρισμό σε παραγράφους. Είναι επιτυχημένος ή όχι και γιατί;

3. Μπορείτε να βρείτε τις σύνθετες λέξεις του κειμένου και να τις αναλύσετε στα συνθετικά τους;

4. Ξαναγράψτε την πρώτη πρόταση της πρώτης και της τελευταίας παραγράφου του κειμένου. Μετά σχεδιάστε όπως εσείς νομίζετε τα σχόλια-λεπτομέρειες που θα μπορούσαν να καλυφθούν από αυτή την πρώτη πρόταση, την οποία θα έχετε θεωρήσει ως «θεματική περίοδο» της παραγράφου. Μπορείτε να βοηθηθείτε από τις παρακάτω ιδέες για κάθε παράγραφο:

παράγραφος α.:
– στο παράθυρό μου, στον κήπο μας
– σε πολλούς κήπους
– σε μπαλκόνια στη γλάστρα
– κοιμόμουν με το άρωμά του

παράγραφος στ.:
– πώς το φροντίζουμε
– πώς είναι τα άνθη
– τι κάνουμε για το γιασεμί όταν έχει καλό καιρό
– εικόνα σπιτιού με ένα όμορφο γιασεμί με πολλά άνθη

Είναι πανέμορφα...

υπ. Ελένης Σβορώνου

«Θα σας πω μια λέξη και θα μου πείτε γρήγορα τι σας έρχεται στο νου» είπε ο θείος Ντόναλντ στα ανιψάκια του για να τους ακονίσει το μυαλό. «Απειλούμενα!»
– «Καρέττα καρέττα» είπε ο Χιούη.
– «Μονάχους μονάχους» είπε ο Λιούη.
– «Αρκούδα αρκούδα! Εεεεε, γράψτε λάθος, καφέ αρκούδα εννοούσα» είπε ο Ντιούη.
– «Μπράβο φωτισμένα μου μυαλά! Μήπως, όμως, γνωρίζετε και κανένα φυτό που να απειλείται;» είπε με σαρδόνιο χαμόγελο ο Ντόναλντ. «Εάν μου πείτε έστω κι ένα, θα σας κερνάω σινεμά δύο παρ και μαλλί της γριάς».
Μήπως μπορείτε να βοηθήσετε τα ανίψια του Ντόναλντ να κερδίσουν το σινεμά; Δύσκολο, ε; Δύσκολο γιατί όλοι γνωρίζουμε απειλούμενα ζώα της πατρίδας μας και άλλων περιοχών του κόσμου, αλλά τα καημένα τα φυτά ξεχνάμε ότι κι αυτά αναπνέουν και έχουν ζωή!

Ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη φυτών

Ανάμεσα στα 6.000 είδη φυτών που φυτρώνουν στην Ελλάδα, πολλά είναι ενδημικά. Δηλαδή, δε συναντιούνται πουθενά μόνο στη χώρα μας. Ανάμεσά τους και αυτή η καμπανούλα (δεξιά). Επιστημονικό όνομα: *Campanula reiseri*. Ακούγεται ωραία, αλλά τι να το κάνεις; Φυτρώνει μόνο σε δύο απομακρυσμένα νησάκια στις Βόρειες Σποράδες, στο Γιούρα και στην Κυρά Παναγιά. Ίσως κάποτε να συμβιώνει με τον άνθρωπο αρμονικά. Τώρα, όμως, καμπανούλα και άνθρωπος φαίνεται να έχουν πάρει αριστερά διαζύγιο.

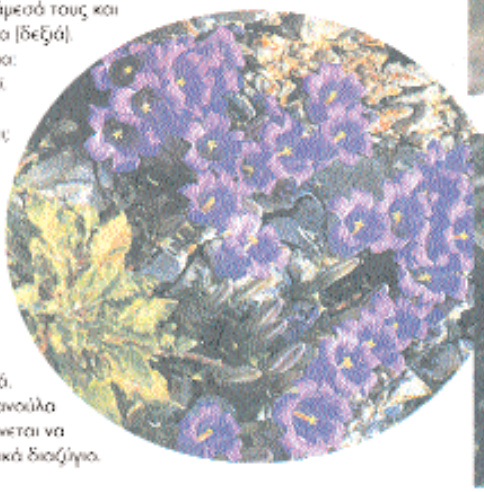

Ελλάδα: βοτανικός παράδεισος

Τι θα λέγατε για ένα ακόμη πρόβλημάκι; Στη Μεγάλη Βρετανία, που έχει έκταση 244.000 τετρ. χλμ., υπάρχουν 2.000 είδη φυτών. Μπορείτε να φανταστείτε πόσα είδη υπάρχουν στην Ελλάδα, που έχει έκταση 131.944 τετρ. χλμ; Πρώτου αρχίσετε να θγάζετε πορισμά και αναλογίες, σας προειδοποιούμε: η φύση επιφυλάσσει εκπλήξεις!
Λύση: 6.000 είδη! Μόνο η Κρήτη έχει 2.000 είδη, δηλαδή όσα η Μεγάλη Βρετανία!
Για να δούμε πού οφείλεται αυτή η μεγάλη ποικιλία:

- *Γεωγραφική θέση.* Η Ελλάδα βρίσκεται στο σταυροδρόμι Ασίας, Αφρικής και Ευρώπης κι έτσι «φιλοξενεί» είδη και από τις τρεις ηπείρους.
- *Ποικιλία μικροκλιμάτων.* Μεσογειακό κλίμα, λέει η γεωγραφία μας. Αλλά την ίδια στιγμή που στην Πίνδο χιονίζει, εσείς μπορείτε να κάνετε ηλιοθεραπεία (που λέει ο λόγος) στην Κρήτη! Το μικροκλίμα είναι οι ιδιαίτερες κλιματικές συνθήκες που επικρατούν σ' έναν τόπο.
- *Γεωλογική ιστορία.* Εκρήξεις ηφαιστείων, διαδοχικές θυθίσεις και αναθύσεις της επιφάνειας του εδάφους στην προϊστορική εποχή, γενικά ένα «ανήσυχο έδαφος» δημιούργησε νησιά, θουνά, σπηλιές φαράγγια, χαράδρες, αυτό που εννοούμε με την έκφραση «έντονο ανάγλυφο» ή «πλούσιος ορίζοντας και κάθετος διαμελισμός».

Λίγα είδη ορχιδέας (δεξιά και κάτω αριστερά), ενδημικά της Κρήτης και της Ρόδου, αντίστοιχα. Οι αριθμοί πάλι εντυπωσιάζουν. Στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί 742 ενδημικά είδη, ενώ στην Πολωνία 3, στη Δανία 1, στην Ιρλανδία κανένα! Η ποικιλία των ενδημικών αυξάνεται στη Μεσόγειο. Στην Ιταλία υπάρχουν 712 και στην Ισπανία 941 είδη. Η γεωγραφική θέση και το κλίμα της Μεσογείου ευνοούν τον ενδημισμό.

Τριακόσια περίπου είδη φυτών έχουν χαρακτηριστεί σπάνια και απειλούμενα σύμφωνα με το «Κόκκινο Βιβλίο των σπάνιων και απειλούμενων φυτών της Ελλάδας» του WWF Ελλάς. Κρόκοι, φριτιλλάριες, κρίνοι, παιώνιες... Λουλούδια με ωραία χρώματα κι ονόματα που αγωνίζονται να ζήσουν στα απόκρημνα και απόμερα μέρη, που αυτά, ευτυχώς, γλίτωσαν από τα ξενοδοχεία, τον τουρισμό και την τσιμεντοποίηση.

Εφημερίδα ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ (ένθετο στην εφημ. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 28/11/1999)

Είναι πανέμορφα...

1. **α.** Για ποιους λόγους η Ελλάδα έχει μεγάλη ποικιλία φυτών;

β. Γιατί απειλούνται με εξαφάνιση ορισμένα φυτά, σύμφωνα με το κείμενο;
Μπορείτε να αναφέρετε κι άλλους κινδύνους που σκεφτήκατε μόνοι σας;

2. Ποια φυτά υπάρχουν στην περιοχή όπου εσείς ζείτε; Μιλήστε γι' αυτά.

3. Παρατηρήστε τις υπογραμμισμένες λέξεις στις παρακάτω προτάσεις:

Α. <u>Ανάμεσα στα 6000 είδη φυτών</u> που φυτρώνουν στην Ελλάδα, πολλά είναι ενδημικά.

Β. <u>Ίσως</u> κάποτε να συμβίωνε με τον άνθρωπο <u>πολύ αρμονικά</u>.

Το σύνολο που αποτελείται από ένα ή περισσότερα επιρρήματα ή από επίρρημα και προθετικό σύνολο λέγεται <u>επιρρηματικό σύνολο</u> (ΕΣ).
Υπογραμμίστε όλα τα επιρρηματικά σύνολα του κειμένου μας.

4. Ως τάξη, γράψτε ένα ομαδικό γράμμα προς τον υπουργό Περιβάλλοντος, στο οποίο θα του αναφέρετε τα σπάνια και απειλούμενα φυτά της περιοχής σας και θα ζητάτε να λάβει μέτρα για την προστασία τους και να σας πληροφορήσει σχετικά με το τι έχει γίνει μέχρι σήμερα για να προστατευτούν τα δάση και τα φυτά της περιοχής σας. Αρχίστε με την προσφώνηση: «Αξιότιμε κύριε υπουργέ, ...» και τελειώστε το επίσημο αυτό γράμμα με τις φράσεις: «Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την απάντησή σας και σας καλούμε να επισκεφθείτε τη Θράκη. Με εκτίμηση,…».
Σιγουρευτείτε ότι έχετε υπογράψει όλοι το γράμμα πριν το στείλετε.

5. Διαβάστε την πρώτη παράγραφο του κειμένου και προσπαθήστε να απαντήσετε στο ερώτημα του Ντόναλντ. Για να επιβεβαιώσετε τις σωστές απαντήσεις για απειλούμενα φυτά, ρωτήστε τον καθηγητή της Γεωγραφίας, τον καθηγητή της Βιολογίας ή ζητήστε από την οργάνωση WWF Ελλάς να στείλει στο σχολείο σας το «Κόκκινο Βιβλίο των σπάνιων και απειλούμενων φυτών της Ελλάδας»

Ημερολόγιο με αποξηραμένα υλικά για παιδιά

Αυτό είναι ένα παράδειγμα ημερολόγιου από αποξηραμένα υλικά, που έγινε παράλληλα με μια εργασία για τη φύση.

Αν θέλετε να κάνετε κάτι παρόμοιο ακολουθήστε τις παρακάτω οδηγίες.

1. Οργανώστε έναν περίπατο στη φύση ή έστω σε ένα κοντινό πάρκο, και συλλέξτε φύλλα, κλαδάκια, σπόρους, χόρτα κτλ. Μπορείτε να διαλέξετε θέματα, όπως φθινοπωρινό δάσος, χειμώνας και φύση, φύλλα και καρποί κτλ. Στο παράδειγμά μας βλέπετε ένα θέμα για την φθινοπωρινή φύση. Τα δείγματα που επιλέχτηκαν είχαν κόκκινο, πορτοκαλί, καφέ, πράσινο, και κίτρινο χρώμα. Απλώστε τα δείγματά σας σε ένα χαρτόνι και ταξινομείστε τα χρωματικά.

2. Πιέστε τα φύλλα ανάμεσα σε παλιά βιβλία για να ισιώσουν και να ξεραθούν καλύτερα. Αν θέλετε να χρησιμοποιήσετε φρούτα, κόψτε τα σε λεπτές φέτες και βάλτε τα για 5 λεπτά στο φούρνο σε χαμηλή θερμοκρασία. Βέβαια μπορείτε να τα αφήσετε να ξεραθούν στον αέρα ή σε ένα στεγνωτήριο. Αυτό θα δώσει και στα παιδία την ευκαιρία να δουν τις μεταβολές του φρούτου πριν και μετά την αποξήρανση.
3. Αγοράστε μικρά πακετάκια ημερολογίων από βιβλιοπωλεία. Επίσης και χαρτόνι χειροτεχνίας σε διάφορα χρώματα.
4. Τα παιδιά θα πρέπει να συνθέσουν τα διάφορα υλικά μεταξύ τους, χρησιμοποιώντας θερμοκολλητική κόλλα και να δημιουργήσουν έτσι κολλάζ.

Από το διαδίκτυο: www.valentine.gr

Καλή επιτυχία!

Şeker Ahmet Ali Paşa
Still Life,
oil on canvas,
89 x 130 cm.
(Ankara State Museum of Paintings and Statues)

Süleyman Seyyit
Still Life with Orange,
oil on canvas,
32.5 x 40.5 cm.
(Ankara State Museum of Paintings and Statues)

Ημερολόγιο με αποξηραμένα υλικά

1. Διαβάστε τις οδηγίες για τη συγκέντρωση και την προετοιμασία των υλικών από τη φύση. Μετά παρατηρήστε προσεκτικά τον πίνακα «Νεκρή Φύση». Διαλέξτε δικά σας υλικά, προσέχοντας πολύ τα χρώματα, και προσπαθήστε να φτιάξετε έναν παρόμοιο πίνακα με ζωγραφική και κολάζ.

2. Ομαδική δραστηριότητα:
Συγκεντρώστε τα υλικά που δε χρησιμοποιήσατε στον πρώτο πίνακα που φτιάξατε και κολλήστε τα στις σελίδες ενός «ημερολογίου» προσπαθώντας και πάλι να συνθέσετε πίνακες με άξονα:

α. ένα χρώμα
β. φρούτα
γ. φύλλα
δ. μία εποχή
ε. ό,τι άλλο θέλετε.

Διαλέξτε τον καλύτερο πίνακα και βραβεύστε τον! Κολλήστε όλα τα έργα σας σε αφίσες και κρεμάστε τα στον τοίχο της τάξης σας. Γράψτε στις αφίσες και το όνομα του ή των δημιουργών, τα ονόματα των φυτών που χρησιμοποιήσατε, πού τα βρήκατε κτλ.

Αδικία κι εξιλέωση

Η Αριεμη, η θεά του κυνηγιού, γοργή σαν τον άνεμο κι ανελέητη σαν το φως, αστόχησε, κάποια μέρα, στο κυνήγι. Τ' αλάθητα βέλη της δε βρήκανε κανένα στόχο, τα λαμπερά μάτια της δε βρήκανε καμιά φωλιά.

Καθώς γυρνούσε στον τόπο της, γεμάτη ασίγαστη οργή, έπεσε πάνω σ' ένα βοσκόπουλο που τσίριαζε τραγούδια στη φλογέρα του και καταγινόταν με χαρούμενους σκοπούς.

«Εσύ φταις!», του φώναξε τυφλωμένη από τη μανία της η θεά. «Με τα τραγούδια σου, μου διώχνεις τ' αγρίμια και μου χαλάς το κυνήγι!»

Και φοβερή, η θεά ορμάει πάνω στο αγόρι και του βγάζει τα μάτια.

Μόλις έκανε αυτό το έγκλημα, η Αριεμη συνήρθε. Ντροπιάστηκε και μετάνιωσε. Κι επειδή ήταν θεά, όσο εύκολα αδικούσε τόσο εύκολα διόρθωνε το κακό. Με μια θεϊκή αστραπή ξανάδωσε στο βοσκόπουλο το φως του.

Αλλά απ' τα μάτια του, που έπεσαν στο χώμα, άνθισαν άγρια **γαρύφαλα**.

Ζωή Βαλάση,
«Ο κήπος των μεταμορφώσεων»,
εκδ. Κέδρος

Αδικία και εξιλέωση

1. Αφού διαβάσετε την ιστορία, χωριστείτε σε ζευγάρια, όπου ο **Α** θα ρωτάει τον **Β** τι έγινε στην ιστορία που διαβάσατε και ο **Β** θα δίνει απαντήσεις, χρησιμοποιώντας τις πληροφορίες που δίνει το κείμενο.

Ο **Α** αρχίζει:

Α: Ποια είναι τα πρόσωπα του μύθου;

Β: _____

Α: Τι έκανε το βοσκόπουλο την ώρα που το συνάντησε η θεά;

Β: _____

Α: _____

Β: _____

Αν ο **Α** θέλει να κάνει κι άλλες ερωτήσεις σχετικές με το μύθο και ο **Β** μπορεί να τις απαντήσει βασισμένος στη φαντασία του, συνεχίζετε.

2. Γνωρίζετε άλλο μύθο για ένα λουλούδι; Διηγηθείτε τον ο ένας στον άλλο σε ζευγάρια.

Ένας Κόσμος Άνω - Κάτω

Να τα πενταχιλιάσει

Πώς σας φαίνεται που γεννηθήκατε τον «περασμένο αιώνα»; Λίγο βαρύ, ε; Ίσως πει και ένα είδος πεύκου που ζει στο βουνό της Καλιφόρνιας και με το που μπήκε το 2000 έγινε 4.644 χρόνων! Το θρυλικό κωνοφόρο είναι ο γηραιότερος, ζωντανός, οργανισμός στον κόσμο. Και πρόσφατα μάλιστα γιορτάστηκε νεοκυμαντέρ για την ατέλειωτη ζωή του. Τα μυστικά της μακροζωίας του; Ε, το γνωστό: δεν πίνει, δεν καπνίζει και κάνει ήσυχη ζωή...

περιοδικό «Τα Σαΐνια», τεύχος 106, Ιανουάριος 2001

Να τα πενταχιλιάδει

1. Πόσων χρονών είναι σήμερα το πεύκο της Καλιφόρνιας;

2. Αν αυτό το δέντρο μιλούσε για τη ζωή του, τι θα έλεγε;

3. Περιγράψτε σε μία παράγραφο, περίπου 150 λέξεων, έναν κίνδυνο που πέρασε το δέντρο αυτό κάποια στιγμή στη μακρόχρονη ζωή του. Γράψτε πώς και πότε παρουσιάστηκε ο κίνδυνος, τι ακριβώς έγινε και πώς τελείωσε η περιπέτεια του δέντρου μας.

4. Τι νομίζετε εσείς ότι πρόσφερε όλα αυτά τα χρόνια το δέντρο τούτο στους ανθρώπους, στα ζώα, στα πουλιά και στην περιοχή όπου ζει;

5. Αντιστοιχίστε τις λέξεις της **Α΄** στήλης με τις λέξεις στη **Β΄** στήλη:

	Α΄ στήλη		**Β΄ στήλη**
1.	η χώρα των ρόδων	**Α.**	ρίζα
2.	το λουλούδι της αγνότητας	**Β.**	σιτάρι
3.	το στόμα των φυτών	**Γ.**	κρίνος
4.	ο καρπός της λησμονιάς	**Δ.**	χρυσάνθεμο
6.	η χώρα των χρυσανθέμων	**Ε.**	Βαβυλώνα
7.	τα μήλα των Εσπερίδων	**Στ.**	Βουλγαρία
8.	το λουλούδι της αγάπης	**Ζ.**	λωτός
9.	το αγιοδημητριάτικο λουλούδι	**Η.**	πορτοκάλια
10.	η πόλη με τους κρεμαστούς κήπους	**Θ.**	τριαντάφυλλα

Χαρούμενη γνώση

«Χαρούμενη γνώση» είναι ο τίτλος ενός βιβλίου του γερμανού φιλοσόφου Φρειδερίκου Νίτσε που γράφτηκε το 1881. Εκεί όμως σταματά και η σχέση των όσων θα δημοσιεύονται εδώ με το βιβλίο και τις ιδέες του Νίτσε. Οι ερωτήσεις αναφέρονται σε πράγματα που συναντάμε στην καθημερινή μας ζωή ή για τα οποία ακούμε να γίνεται λόγος και μας έχουν δημιουργήσει κάποιες απορίες. Οι απαντήσεις δίνονται με βάση τους νόμους της φυσικής, της χημείας, των μαθηματικών, της βιολογίας και των άλλων επιστημών.

Επιμέλεια: ΑΛΚΗΣ ΓΑΛΔΑΔΑΣ

Με τον ερχομό του φθινοπώρου όσα πράσινα φύλλα έχουν απομείνει θα γίνουν κίτρινα. Ποιος είναι ο μηχανισμός που κάνει άλλες φορές τα φύλλα να κιτρινίζουν και άλλες να κοκκινίζουν;

Ένα ζεστό καλοκαίρι που το ακολουθεί ένα επίσης θερμό φθινόπωρο δίνει φύλλα με έντονο κίτρινο χρώμα και λιγότερα με κόκκινο.

Στα φύλλα εκτός από την πράσινη χλωροφύλλη υπάρχουν τα κίτρινα καροτενοειδή που όμως στο μεγαλύτερο κομμάτι κάθε χρονιάς καλύπτονται από τη χλωροφύλλη. Με ζεστό καλοκαίρι και Σεπτέμβριο έχουμε μεγάλη συγκέντρωση και των δύο ουσιών. Χρειάζεται όμως και νερό, ενώ με το φθινόπωρο να πραγματοποιείται η πρωτεΐνη η συνδεδεμένη με τη χλωροφύλλη διασπάται σε αμινοξέα που οδηγούνται στη ρίζα προς αποθήκευση. Όταν όμως χάσει την πρωτεΐνη της η χλωροφύλλη διασπάται και αποκαλύπτονται στα μάτια μας τα καροτενοειδή. Όσο καλύτερο το καλοκαίρι τόσο περισσότερα τα καροτενοειδή, άρα και το κίτρινο χρώματο εμφανίζεται πολύ έντονο. Κατά τη διάρκεια της φωτοσύνθεσης παράγονται σάκχαρα στο φύλλο που δίνουν κανονίζοντα ξυλώδη μέρη στη διάρκεια του κυλοκαιρού, το φθινόπωρο όμως μεταφέρονται στη ρίζα. Αν οι νύχτες είναι σχετικά κρύες με θερμοκρασίες κάτω από 10 βαθμούς, τα σακχαρικά αυτά διαλύματα γίνονται αμυλά παχύρρευστα για να μεταφερθούν κάτω στη ρίζα. Κάποια φορά τα φύλλα σφραγίζονται από σπογγώδη κύτταρα στον μίσχο τους κρατώντας τα σάκχαρα στο φύλλο. Έτσι η μετατροπή στη σύνεχεια του σακχάρου σε ανθοκυανίνη, την ουσία με το χαρακτηριστικό βαθύ κόκκινο χρώμα, κάνει μερικά δέντρα να φαίνονται από μακριά σαν να έχουν πάρει φωτιά.

Γιατί οι μπανάνες παίρνουν αυτό το καφέ χρώμα όταν μένουν στο ψυγείο;

Αν και διάφορα φρούτα των εύκρατων κλιμάτων, όπως τα μήλα και τα αχλάδια, στην πρακτικόπερα περνούν πολλούς μήνες μέσα στα ψυγεία χωρίς να αποκτήσουν φανερά σημάδια από αυτή τη μακρόχρονη χειμερία νάρκη, τα φρούτα των τροπικών και υποτροπικών περιοχών παθαίνουν κυριολεκτικά κρυοπαγήματα. Η ιδανική θερμοκρασία για τις μπανάνες είναι οι 13,3 βαθμοί Κελσίου. Πέφτοντας κάτω από τους 10 βαθμούς Κελσίου η καταστροφή αρχίζει να επιταχύνεται. Η διαμόρφωση ορισμένων ενζύμων αποθηκευμένων σε κάποιους κυτταρικούς σχηματισμούς, λόγω αύξησης στη διαπερατότητα των μεμβρανών με την αλλαγή της θερμοκρασίας, μπορεί να κάνει μέσα σε μια νύχτα τον φλοιό της μπανάνας να πάρει αυτό το καφέ χρώμα. Σε αυτό βοηθάει και η παρουσία του αιθυλενίου που χρησιμοποιείται κατά κόρον στα υπόγεια όπου φυλάσσονται οι μπανάνες και όπου τις εμπορεύονται θεωρούν καλό να ρυθμίζουν με αυτό την ωρίμασή τους.

Οι μπανάνες λοιπόν όπως και οι υπόλοιπες υλίθουν καλύτερα όταν μένουν εκτός ψυγείου καθώς οι μεμβράνες των κυτταρικών οργανιδίων δεν χάνουν τη συγκολλητικά τους και οι διάφορες χημικές ουσίες δεν αναμειγνύονται. Στο ψυγείο το ένζυμο PPO (πολυφαινυλ-οξειδάση) διαμορφώνει και πολυμερίζει τις φαινόλες στον φλοιό της μπανάνας σε πολυφαινόλες, με το ιδιαίτερο αυτό καφέ χρώμα, κάτι ανάλογο με τη μελανίνη που έχουμε κάτω από τον ηλιακό δέρμα μας.

Αυτό το μαύρισμα των φρούτων το παραπάμε μόνο με τη χρήση οξέων και γι' αυτό ρίχνουν λεμόνι στα μήλα όταν θέλουν να μη μαυρίσουν. Αυτό όμως γίνεται πολύ πιο δύσκολα στις μπανάνες, που τις περνούν με ένα επίχρισμα κεριού όταν πρέπει σύμφωνα με τη μη μαυρίσουν, αφού έτσι εμποδίζεται το οξυγόνο που επηρεάζει την πολυφαινυλ-οξειδάση.

Χαρούμενη γνώση

«Χαρούμενη γνώση» είναι ο τίτλος ενός βιβλίου του γερμανού φιλοσόφου Φρειδερίκου Νίτσε που γράφτηκε το 1881. Εκεί όμως σταματά και η σχέση των όσων θα δημοσιεύονται εδώ με το βιβλίο και τις ιδέες του Νίτσε. Οι ερωτήσεις αναφέρονται σε πράγματα που συναντάμε στην καθημερινή μας ζωή ή για τα οποία ακούμε να γίνεται λόγος και μας έχουν δημιουργήσει κάποιες απορίες. Οι απαντήσεις δίνονται με βάση τους νόμους της φυσικής, της χημείας, των μαθηματικών, της βιολογίας και των άλλων επιστημών.

Επιμέλεια: ΑΛΚΗΣ ΓΑΛΔΑΔΑΣ

Είναι αλήθεια ότι, αν υπήρχε λιγότερο οξυγόνο στην ατμόσφαιρα, τα φυτά θα αισθάνονταν καλύτερα και θα είχαμε καλύτερη συγκομιδή;

Ναι, φαίνεται ότι, αν υπήρχε περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα και λιγότερο οξυγόνο, οι πράσινοι φίλοι μας αυτό θα το προτιμούσαν. Κάποια φυτά σόγιας, όταν μεγάλωσαν σε συνθήκες με 5% οξυγόνο αντί για το 22% του συνηθισμένου αέρα, μεγάλωσαν πιο γρήγορα και έδωσαν περισσότερο καρπό. Γιατί όμως συμβαίνει αυτό;

Οταν τα φυτά για πρώτη φορά βρέθηκαν στην ξηρά, η περιεκτικότητα της ατμόσφαιρας σε οξυγόνο ήταν μόλις 5% και ένιωθαν θαυμάσια. Οσο και αν μοιάζει παράδοξο, το ατμοσφαιρικό οξυγόνο αντιδρά με ένα ένζυμο σε μια άχρηστη διαδικασία που καταστρέφει και τα ήδη αποθηκευμένα πολύτιμα σάκχαρα αντί να το αφήσει να αντιδράσει με το διοξείδιο του άνθρακα.

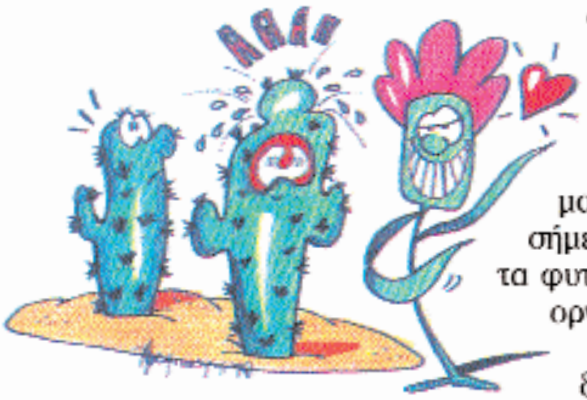

Δηλαδή, αν καταλάβατε καλά, τα φυτά επιμένουν να ζουν σε συνθήκες ανθυγιεινές γι' αυτά, ευεργετώντας όμως εμάς! Σε έναν κόσμο που έχει ελάχιστο σχετικά διοξείδιο του άνθρακα και ο οποίος είναι πνιγμένος στο οξυγόνο, αφού από όλη τη βιομάζα το 99% είναι φυτά, έχουμε στη διάθεσή μας ένα τεράστιο εργοστάσιο παραγωγής οξυγόνου σήμερα, παρ' όλες τις ταλαιπωρίες που περνάει. Οταν τα φυτά ακόμη βρίσκονταν μέσα στο νερό, οι επίγειοι οργανισμοί ήταν αναερόβιοι και δεν χρειάζονταν το οξυγόνο για να ζήσουν. Οι βιταμίνες A, C και E δεν υπάρχουν στα φυτά για να τις καταναλώνουμε εμείς αλλά χρησιμεύουν ακριβώς για να περιορίζουν την οξειδωτική δράση, κάτι που σήμερα έχουν καταλάβει και οι άνθρωποι ότι κάνει καλό.

Γιατί στα φυτά όταν μείνουν απότιστα οι βλαστοί τους γέρνουν προς τα κάτω;

Ενα μπαλόνι από αυτά τα κλασικά με το μακρόστενο σχήμα όταν έχει μέσα του αέρα αρκετής πίεσης στέκει όρθιο και τεντωμένο. Κάτι τέτοιο συμβαίνει και με τα κύτταρα των φυτών. Στα δέντρα δεν υπάρχει πρόβλημα διότι ο ξυλώδης κορμός τα κάνει να μένουν (και να πεθαίνουν) όρθια άσχετα από την περιεκτικότητα σε νερό. Αντίθετα στα φυτά με τον λεπτό πράσινο βλαστό τα κύτταρα όταν είναι γεμάτα νερό μπορούν να τον συγκρατούν όρθιο, αν όμως μείνουν απότιστα για κάποιο χρονικό διάστημα και χάσουν νερό – άρα θα μειωθεί η υδροστατική πίεση στο εσωτερικό τους, όπως ένα μπαλόνι που φεύγει από μέσα ο αέρας του – αρχίζουν να καταρρέουν.

εφημερίδα «Το Βήμα»

«Χαρούμενη Γνώση»

1. Μπορείτε να απαντήσετε στις ερωτήσεις ΠΡΙΝ διαβάσετε τις απαντήσεις που υπάρχουν στο κείμενο;

2. «Γιατί στα φυτά όταν μείνουν απότιστα…;»
Μπορείτε να απαντήσετε στην ερώτηση σαν να ήσασταν ένα λουλούδι; Αρχίστε: «Κοίταξε να δεις, φίλε μου. Όπως όταν έχεις ένα μπαλόνι,…»

3. **α.** «Είναι αλήθεια ότι, αν υπήρχε λιγότερο οξυγόνο…;»
Ποια απάντηση δίνει το άρθρο στην ερώτηση;

β. Γιατί το πολύ οξυγόνο κάνει τελικά περισσότερο κακό παρά καλό σ' ένα φυτό;

γ. Σε τι χρησιμεύουν οι βιταμίνες A, C και E;

δ. «Με τον ερχομό του φθινοπώρου…»
Πότε τα δέντρα έχουν κίτρινα φύλλα και πότε κόκκινα; (απαντήστε αφού διαβάσετε ολόκληρη την απάντηση).

ε. «Γιατί οι μπανάνες…;»
Ποια ουσία χρησιμοποιούν όποιοι εμπορεύονται τις μπανάνες;

στ. Πώς σταματάμε το μαύρισμα ορισμένων φρούτων;

4. Μπορείτε να δώσετε έναν τίτλο στο σκίτσο που συνοδεύει το άρθρο;

5. Παρατηρήστε προσεκτικά ένα λουλούδι, ένα δέντρο, ένα φρούτο και ένα θάμνο.
Σκεφτείτε
και γράψτε μερικές ερωτήσεις που σας έρχονται στο μυαλό για το φυτό και την ανάπτυξη ή τη μορφή του. Ανταλλάξτε τις ερωτήσεις σας στην τάξη και προσπαθήστε να απαντήσετε ο ένας στις ερωτήσεις του άλλου, χρησιμοποιώντας τις γνώσεις και τη φαντασία σας. Ύστερα ζητήστε και τη βοήθεια του καθηγητή Βιολογίας, για να βρείτε αν κάνατε κάπου λάθος.

Το περιβόλι μας

Είναι, νομίζω, από τα πιο ευχάριστα κι ωφέλιμα πράγματα να περνά κανείς λίγες ώρες κάθε μέρα σ' ένα περιβόλι. Στο ελεύθερο κι ανοικτό αυτό κομμάτι του φυτικού και ζωικού κόσμου, κάτω απ' τον απέραντο ουρανό, βρίσκεται έτσι μέσα στην ίδια ενέργεια της φύσης, βλέπει και πιάνει το έργο της, αναπνέει την πνοή, κατανοεί τις δυνάμεις της, αισθάνεται την κίνηση της άπειρης, της θαυμαστής και μεγάλης αυτής ζωής και θυμάται πως ένα μικρό της μόριο είναι κι αυτό, ο μεγάλος και περήφανος.

Τέσσερις εποχές ο χρόνος, τέσσερις μορφές ξεχωριστές το περιβόλι μας. Το καλοκαίρι, όταν πια φεύγαμε για την εξοχή, το αφήναμε κατάξερο. Λίγα φύλλα στα δέντρα, λίγα λουλούδια στα κιτρινισμένα χαμόδεντρα. Το χώμα φρυγμένο όλο από τις κάθετες, τις φλογερές ακτίνες του ήλιου, έπινε με λαιμαργία το λίγο νερό, που του έριχνε το βράδυ ο κηπουρός. Μεγάλες πεταλούδες με βαριά ποικιλόχρωμα φτερά πετούσαν στη ζέστη της ημέρας ή στη δροσιά του δειλινού. Δυο τρεις γρύλοι, κάτω από τα φύλλα της αγαπημένης τους αντράκλας, γέμιζαν τον αέρα της νύχτας με τη γλυκιά, μεταλλική τους φωνή. Οι αράχνες γέμιζαν με πυκνά και σκονισμένα πανιά τους τοίχους και τα δέντρα. Έντομα κι ερπετά διάφορα, αμέτρητα, πολύχρωμα και πολύμορφα, έτρεχαν ανάμεσα στα φύλλα, πετούσαν, έτριζαν, βομβούσαν. Αλλά η φύση φαινόταν σαν να μην είχε πια άλλη ζωή και σιγά σιγά να μαραινόταν. Καμιά γέννηση, τίποτα σχεδόν νέο, τίποτα που να δίνει ελπίδες. Οι ροδακινιές ήταν φορτωμένες από τα χνουδωτά ροδάκινα, οι αχλαδιές από τα κεχριμπαρένια αχλάδια, τα κλήματα από τα κέρινα σταφύλια. Ο καρπός, δηλαδή το τέλος…Και τα φύλλα όλα σχεδόν ξερά κι οι βλαστοί ολοένα σπάνιοι.

Το περιβόλι μας λουζόταν με χαρά κι ανάσαινε κι έλαμπε ύστερα στον ήλιο με τα μισοκιτρινισμένα υγρά του φύλλα, σαν να ήθελε να μας υποδεχτεί με στολή καθαρή που γυρίζαμε τότε απ' την εξοχή. Οι σάλιαγκοι γέμιζαν με τα γυαλιστερά τους αχνάρια τους τοίχους και τη γη, σπαρμένη από κίτρινα φύλλα. Οι πεταλούδες πετούσαν πιο ευκολόπιαστες με βρεγμένα φτερά. Τότε εμφανιζόταν κι η πρώτη βλάστηση: η βροχή ζωογονούσε το σπόρο κι όλο το περιβόλι σκεπαζόταν από αραιή πρασινάδα, από μικροσκοπικά βλαστάρια, από φυτά το περισσότερο δικοτυλήδονα, με τα δυο αρχικά καταπράσινα φύλλα πάνω απ' το χώμα και την κάτασπρη τρυφερή ριζούλα από κάτω. Ήτανε λαχανικά τα περισσότερα, αγριόχορτα, ραδίκια και τσουκνίδες και ζοχοί και αγριοκισσοί- τα περισσότερα καταδικασμένα να πεθάνουν νωρίς και λίγα να κλέψουν περισσότερη ζωή, λησμονημένα στις άκρες των τοίχων…Και ολοένα τα παλιά φύλλα έπεφταν και σωριάζονταν χάμω, κι ο άνεμος τα στριφογύριζε με ήχο ξερό, και η βροχή τα παράσερνε στ' αυλάκια, και το κρύο γινόταν δυνατότερο κι η ερήμωση ολοένα μεγαλύτερη…

Γρηγόριος Ξενόπουλος,
από το έργο «Η αδελφούλα μου»

Το περιβόλι μας

1. Ο Γρηγόριος Ξενόπουλος γράφει: «Είναι, νομίζω, από τα πιο ευχάριστα κι ωφέλιμα πράγματα να περνά κανείς λίγες ώρες κάθε μέρα μέσα σ' ένα περιβόλι». Πριν διαβάσετε τη συνέχεια του κειμένου, συζητήστε στην τάξη τι νόημα έχει αυτή η φράση. Κρατήστε σημειώσεις των σκέψεών σας. Μετά γράψτε παράγραφο με θεματική περίοδο τη φράση του συγγραφέα και σχόλια-λεπτομέρειες τις δικές σας σκέψεις.

2. Περιγράψτε τις εικόνες, οπτικές και ακουστικές, της δεύτερης παραγράφου του κειμένου.

3. Ο συγγραφέας ζωγραφίζει με λέξεις την εικόνα του περιβολιού το καλοκαίρι. Θα θέλατε να το ζωγραφίσετε κι εσείς με μολύβια και χρώματα;

4. Κάντε έναν κατάλογο των φυτών, των εντόμων και των ζώων που περιγράφονται στο απόσπασμα για το περιβόλι.

5. Θα μπορούσατε να συνεχίσετε σε δύο παραγράφους την περιγραφή αυτή, στο ίδιο περίπου ύφος, για να μιλήσετε για τις δύο άλλες εποχές, που δεν περιγράφονται εδώ; Αν θέλετε, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ως θεματικές περιόδους των παραγράφων σας τις φράσεις:
«Χειμώνας! Ερχόταν επιτέλους ο χειμώνας σύντομος αλλά όχι και λίγο δριμύς» και «Άνοιξη! Η νιότη του χρόνου! είπε ένας ποιητής».

6. Μπορείτε να περιγράψετε τις μυρουδιές και να πείτε πώς αισθάνεστε όταν μυρίζετε:
- ένα περιβόλι με εσπεριδοειδή ή
- έναν κήπο μετά τη βροχή ή
- ένα μπουκέτο αγριολούλουδα ή
- ένα δέντρο που καίγεται;

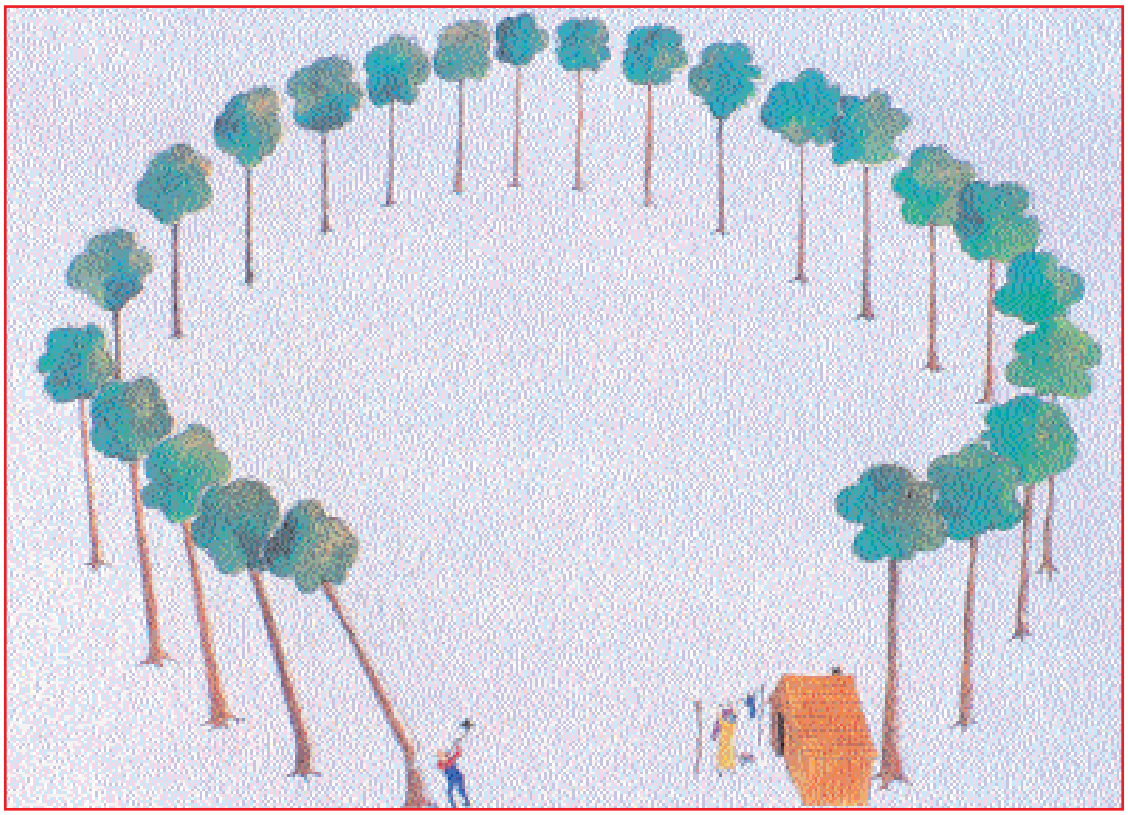

HYRRIYET International Cartoon Competition, 1998

Σκίτσο Ντόμινο

1. Ποιο παιχνίδι σάς θυμίζει το σκίτσο;

2. Τι κάνει ο άντρας στο σκίτσο και τι περιμένουμε ότι θα γίνει σε λίγο;

3. Τι θα έπρεπε να είχε σκεφτεί ο άντρας που κόβει το δέντρο;

4. Ποιο γενικότερο μήνυμα μπορούμε να πάρουμε μ' αυτό το σκίτσο; Τι συμπέρασμα θα βγάζαμε για το πώς πρέπει να φερόμαστε στη φύση;

5. Θα μπορούσατε κι εσείς να σκεφτείτε και να ζωγραφίσετε ένα παρόμοιο σκίτσο που να δίνει το μήνυμα σε όλους: «Προσέξτε τα δέντρα! – Προσέξτε τη φύση!». Κάντε μια έκθεση στην τάξη με τα σκίτσα σας.

52. Μικρογραφία από άντίγραφο τοῦ «Μαθναουί», τοῦ Χουατζοῦ Κερμανί. Πιθανόν από το Χεράτ. 1430-1440. 32,5 × 24,1 εκ. Βρεττανικό Μουσείο, Λονδίνο. Ἡ μικρογραφία αὐτή, ἐξαίρετο δείγμα τῆς τιμουριδικῆς τεχνοτροπίας τοῦ 15ου αἰώνα, ἔχει τὸ λαμπρό χρῶμα, τὸν πλοῦτο τῶν λεπτομερειῶν, τὴ σοφή σύνθεση καὶ τὴν ἔξαρση τοῦ τοπίου, χαρακτηριστικά τοῦ ἐργαστηρίου τῆς αὐλῆς τοῦ Μπαισουνγκούρ

Μικρογραφία από αντίγραφο του Μαθναουί

1. Ποια δέντρα και φυτά αναγνωρίζετε στη ζωγραφική;

2. Πώς κάνει τη ζωγραφιά ομορφότερη η παρουσία των δέντρων και των φυτών;
(Παρατηρήστε το μέγεθος και τα χρώματα των φυτών και τη θέση τους γύρω από το ξέφωτο.)

3. Αν εσείς θέλατε να κάνετε μία τέτοια ζωγραφιά, θα χρησιμοποιούσατε ένα δάσος ως περιβάλλον αυτής της μονομαχίας ή κάτι άλλο; Γιατί;

Άνθη – Κήποι
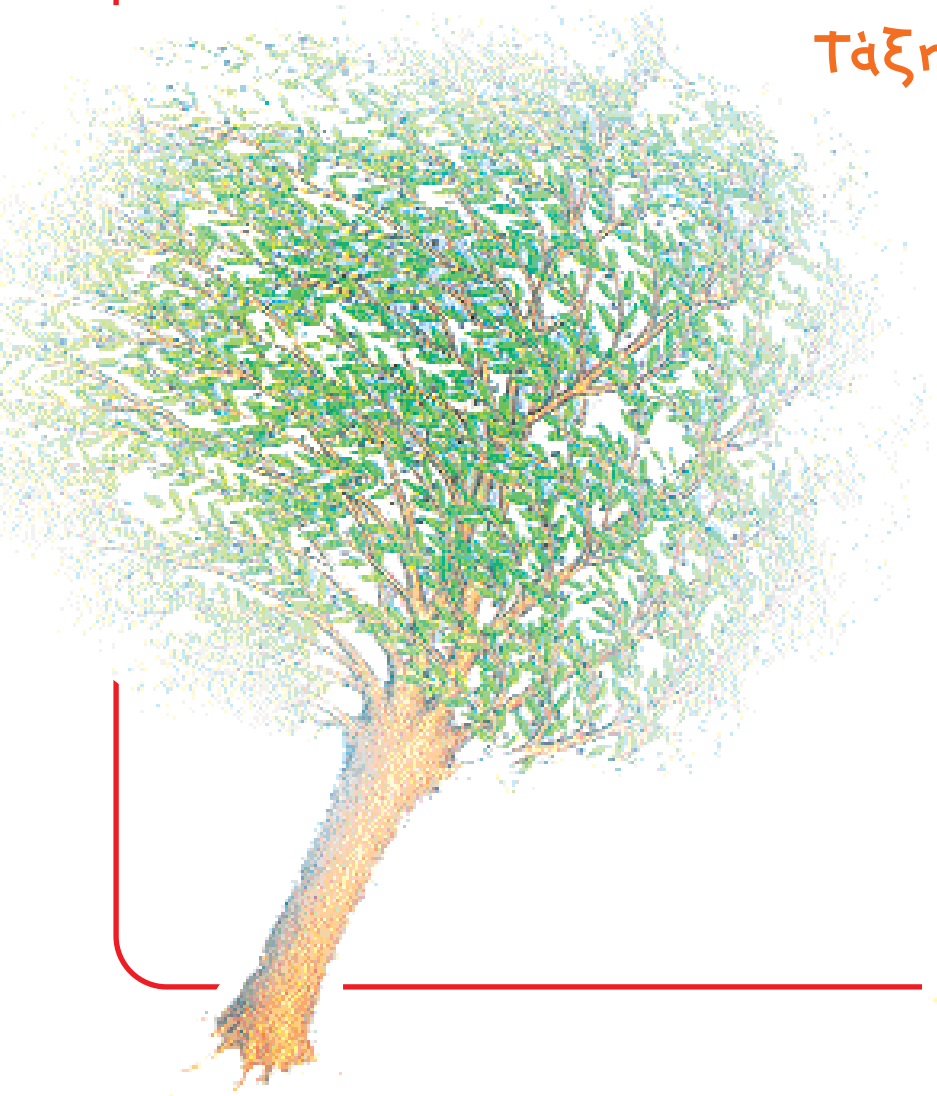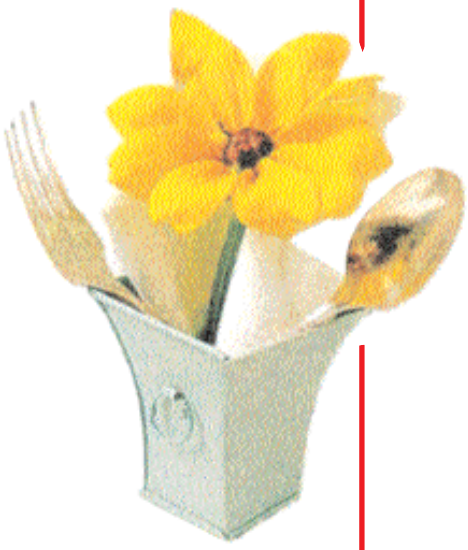
Τάξη Α΄